

Vlaams
Parlement

vergadering **C62**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 12 december 2019

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over pleegkinderen die plots van school veranderen – 378 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het dalende aantal jonge leerkrachten in de klas – 489 (2019-2020)	6
VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de eventuele vrijstelling van lesopdracht voor alle directeurs basisonderwijs – 502 (2019-2020)	10
VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de werkbaarheid van het lerarenberoep – 550 (2019-2020)	13
VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het Potential-project en de behoeften van leraren in het kader van het M-decreet – 560 (2019-2020)	17
VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de Vlaamse Bemiddelingscommissie – 561 (2019-2020)	22
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de online dienstverlening van de CLB's – 578 (2019-2020)	26
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de conclusies en de voortzetting van het project 'School zonder Racisme' – 581 (2019-2020)	29

**VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over pleegkinderen die plots van school veranderen
– 378 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Ik stel deze vraag omdat pleegkinderen soms van het ene moment op het andere in een pleegzorgsituatie terecht komen en dan problemen hebben om op korte termijn te kunnen worden ingeschreven in een school.

Sinds 1 januari 2014 is het nieuwe decreet Pleegzorg van kracht. Daarin wordt vanuit Welzijn heel sterk de focus gelegd op pleegzorg en hebben we rechters zelfs verplicht om te motiveren waarom ze geen pleegzorgkeuze maken wanneer ze beslissen dat een kind uit huis moet worden geplaatst. Natuurlijk moeten dan ook andere beleidsdomeinen de pleegzorgers ondersteunen. We hebben dat gedaan, bijvoorbeeld door jonge pleegkinderen automatisch het laagste tarief kinderbijslag toe te kennen. In het beleidsdomein Onderwijs is er de automatische toekenning van de school- of studietoelage.

Enkele weken geleden was er in De Schelp een Dialoogdag, georganiseerd door Pleegzorg Vlaanderen. Daar kwamen een aantal problemen aan bod die zich nog voordoen op het terrein en waarmee pleegzorgers soms worden geconfronteerd. Een daarvan was de toegang tot onderwijs.

Wanneer een kind in pleegzorg wordt geplaatst, kan dat soms heel plots gebeuren, vooral in het geval van netwerkpleegzorg, wanneer het kind naar een vertrouwd iemand gaat, bijvoorbeeld iemand uit de familie of een gezin waar het al vaker kwam. Vaak gaat het over grootouders maar die wonen niet altijd in de buurt van de school waar het pleegkind voor de plaatsing schoolliep, wat voor een aantal problemen kan zorgen. Wanneer de woonplaats nog verder verwijderd is van de plaats waar het kind vroeger woonde en schoolliep, moet er een andere school worden gezocht.

De omzendbrief over het inschrijvingsrecht en de aanmeldingsprocedures in het basisonderwijs beschrijft de mogelijkheid voor scholen om een leerling in te schrijven, bovenop de eerder bepaalde capaciteit, zonder deze capaciteit te verhogen. Dit kan enkel voor de decretaal bepaalde overcapaciteitsgroepen of wanneer het aantal zittende leerlingen als gevolg van de gegarandeerde schoolloopbaan de capaciteit overstijgt.

Leerlingen die in overcapaciteit ingeschreven mogen worden, zijn onder meer leerlingen in het basisonderwijs die geplaatst zijn door de jeugdrechter of door een comité voor bijzondere jeugdzorg. Dat is dan wel nog in de oude terminologie want die comités bestaan nu niet meer.

We lezen in de omzendbrief ook dat een school niet verplicht is om leerlingen uit deze overcapaciteitsgroepen in te schrijven. Ieder schoolbestuur bepaalt bij elke vraag tot inschrijving in overcapaciteit, of het de leerling al dan niet inschrijft. Het inschrijven of het weigeren van een leerling in overcapaciteit houdt geen engagement in tot het inschrijven of weigeren van volgende leerlingen uit dezelfde of een andere overcapaciteitsgroep.

Er is een analoge, gemoderniseerde bepaling opgenomen in het nieuwe Inschrijvingsdecreet en het lijkt me heel terecht dat we daar rekening mee blijven houden.

Minister, bent u op de hoogte van problemen met het inschrijven van pleegkinderen in een andere school doorheen het schooljaar? Bent u op de hoogte van gevallen waarin scholen een kind dat door de jeugdrechter of een comité voor bijzondere jeugdzorg geplaatst wordt, niet willen inschrijven in overcapaciteit?

Op welke manier kan tegemoet worden gekomen aan de vraag van pleegouders om met zekerheid hun pleegkind op korte termijn in een andere school te kunnen inschrijven, om pleegouders te ondersteunen in hun engagement?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Die problematiek geldt natuurlijk enkel in geval van plaatsgebrek. U verwijst correct naar de regelgeving. Er bestaan namelijk enkele overcapaciteitsgroepen. Maar die zijn in sommige gevallen niet toereikend om alle pleegkinderen te helpen. In elk geval is een school inderdaad niet verplicht om in te gaan op zo'n inschrijving in overcapaciteit.

Ik heb geen exacte gegevens, want het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) houdt geen gegevens bij over het aantal leerlingen, of de kenmerken van de leerlingen die in overcapaciteit worden ingeschreven. We hebben wel navraag laten doen bij de LOP-deskundigen (lokaal overlegplatform), en dan blijkt dat een op drie LOP-deskundigen al vragen kreeg over de inschrijving van pleegkinderen doorheen het schooljaar. Dat was wel voornamelijk in de grote steden.

Maar slechts een op vijf LOP-deskundigen kreeg al te maken met scholen die niet wilden ingaan op de vraag om in te schrijven in overcapaciteit. En daarbij zegt men dat zelfs in die gevallen bemiddeling door het LOP wel soelaas kan brengen.

U weet ook dat het Vlaams Parlement het Inschrijvingsdecreet van 17 mei 2019 heeft uitgesteld. Het is de bedoeling om volgend jaar al aan de slag te gaan met de nieuwe regelgeving, en dat we dan ook bekijken hoe we de kwestie van de pleegkinderen zo goed mogelijk kunnen opnemen in vernieuwde regelgeving.

Van een verplichting ben ik niet onmiddellijk voorstander. Je kunt niet uitgaan van het vertrouwen in scholen, en dan meteen ter zake een verplichting opleggen. De vraag is dan ook: ga je dan niet naar een inflatie van categorieën? Want dan moet je misschien ook nog andere categorieën of doelgroepen meenemen waar zich problemen zouden kunnen stellen.

Het belangrijkste is natuurlijk dat we inzetten op extra capaciteit. Indien er geen sprake is van capaciteitsgebrek, dan moet de school de leerling ook gewoon inschrijven.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Het is inderdaad zo dat het probleem alleen maar opduikt als er plaatsgebrek is. Het allerbelangrijkste is natuurlijk dat we inzetten op capaciteit. We hopen dat de pleegkinderen op die manier dan ook plaats vinden. Maar de situatie is momenteel wat ze is.

We hebben geen exacte cijfers, en ik begrijp dat dat niet eenvoudig is. Maar als ik uw cijfers hoor, dan is het kennelijk toch een probleem dat redelijk vaak voorkomt, misschien zelfs meer dan ik dacht. Ik zei het al: er werd daar toch ook uitdrukkelijk melding van gemaakt op de Dialoogdag. Het is dus toch iets wat de pleegouders meegeven aan Pleegzorg Vlaanderen, dat is duidelijk.

In het nieuwe decreet moet daar inderdaad rekening mee worden gehouden. Dat is ook zo opgenomen in de regelgeving met betrekking tot de overcapaciteit daarin. Ik onderschrijf dat het moeilijk is om een verplichting op te nemen, of laat ik het

genuanceerder stellen: er is momenteel geen aanleiding om een verplichting op te nemen.

Maar het is voor mij wel een punt dat we moeten blijven opvolgen, om te zien hoe dit evolueert. Wordt hier meer melding van gemaakt? Want als we zeggen dat pleegzorg altijd de eerste te overwegen hulpvorm moet zijn als we kinderen uit huis moeten plaatsen, omdat ze daar niet veilig kunnen opgroeien, dan moeten we daar ook de randvoorwaarden voor creëren.

We zijn continu op zoek naar meer pleegouders: er staan heel wat kinderen op de wachtlijst die in aanmerking zouden komen voor pleegzorg, mochten er voldoende kandidaten zijn. Het zou dan heel spijtig zijn dat het vinden van een school in de buurt daar een belemmering voor zou zijn.

Ik dank u voor uw antwoord. Ik vraag dat we de problematiek toch verder blijven opvolgen, zodat we er toch voor kunnen zorgen dat pleegkinderen inderdaad toegang hebben tot een school in de buurt, bij hun pleegouders.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Mevrouw Schryvers, om het beleid dat Vlaanderen wil voeren met betrekking tot pleegouderschap voldoende aantrekkelijk te maken en te houden, is uw vraag een terechte vraag. Maar ik wil er graag enkele elementen aan toevoegen.

Ten eerste, u bent ook op de hoogte van het feit dat het Grondwettelijk Hof het arrest heeft gevelde beslissingen over de schoolkeuze toekomen aan de ouders. De pleegzorgers zijn enkel bevoegd voor de dagelijkse beslissingen, maar niet voor de schoolkeuze. In dezen levert dat al enigszins een probleem op. Daar kunnen we allemaal wat teleurgesteld over zijn en wij zijn dat in elk geval, omdat het nuttig zou zijn dat de pleegouders in hun statuut iets meer beslissingsbevoegdheid zouden hebben, zeker bij langdurige plaatsingen waarbij die band veel minder sterk is en de kans dat het kind nog terugkeert veeleer klein. Maar bon, het is wat het is.

Ten tweede is de uitbreiding van de overcapaciteitsgroepen natuurlijk een heikel punt. Ik haal nog een andere groep aan: mensen die gewoon verhuizen van de ene gemeente naar de andere. Dat is op dit moment geen exacte groep, maar die zitten ook wel wat met hetzelfde probleem. In het decreet met betrekking tot inschrijving en aanmelding, in het artikel 37 van het decreet betreffende het basisonderwijs en in artikel 253 betreffende het secundair onderwijs is in een dysfunctiecommissie voorzien.

Ik vind dat woord niet zo evident. Die maatregel werd even uitgesteld. Maar de vraag rijst, minister, of we in de toekomst die dysfunctiecommissie eventueel ook in het kader van pleegzorg mee kunnen bekijken, net als bij verhuizers en dergelijke meer. Maar ik onderschrijf absoluut wat u zegt: als de capaciteit er is in de school, dan is die capaciteit er. Als er in de klas 28 binnen kunnen, en de school zet er 28 en zegt dan al dat het niet zo evident is en plaatst er nog een 29e of een 30e bij... Dat is niet zo evident, wetende dat anderstalige nieuwkomers en diegenen die in een semi-internaat zitten of in een centrum voor kindercare al de facto in overtal komen. Dan moeten we ervoor zorgen dat iemand er niet zomaar bij en bovenop komt. Dat is een concrete vraag, minister. Kan overwogen worden, zoals u zelf aangaf, dat dat werkbaar moet blijven in functie van de fysieke capaciteit?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik pik in op de laatste tussenkomst. Er zijn nog meer categorieën voor het secundair onderwijs. Er zijn zeven categorieën van kinderen waarbij men kan in overcapaciteit gaan. Er zijn twee categorieën voor situaties waarin men in overcapaciteit moet gaan. We hebben al een brede waaier, we leggen de scholen al wat op. De discussie moet verder worden gevoerd.

Mevrouw Schryvers, ik volg u wel, en uw vraagstelling heeft dat al bewerkstelligd. Op basis van die vraagstelling zijn we naar de LOP-deskundigen gegaan. Er is al wat aandacht tot stand gebracht. Dat is positief. Voor zover het nog nodig is, moeten we nog extra meegeven dat men vanuit de LOP's signaleert wanneer men een probleem vaststelt.

Beschouw het als een nulmeting. Wanneer een toename van de problematiek wordt vastgesteld, kunnen we erop ingrijpen. Als we er met z'n allen nu van overtuigd zijn dat verplichting zeker niet is aangewezen, dat dat overshooting zou zijn, kunnen we, zodra het LOP signaleert dat de problematiek toeneemt, de volgende stap zetten.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, het is goed wat u op het einde hebt gezegd, dat we het blijven opvolgen en dat het een aandachtspunt is voor de LOP's. Het nieuwe decreet neemt de categorieën op van jongeren die door de jeugdrechter worden geplaatst. Die pleegkinderen vallen vaak in de dysfunctiecategorieën. Het is altijd mogelijk dat de dysfunctiecommissie een uitbreiding doet. Maar ook dan is er nog geen verplichting. Maar goed, dat is een discussie die misschien later moet volgen. Laat ons het eerst opvolgen, zoals u hebt gezegd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het dalende aantal jonge leerkrachten in de klas – 489 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, de media berichtten recentelijk over het feit dat leerkrachten jonger dan 25 jaar steeds minder in de klas staan. In het basis-onderwijs daalde hun aantal in vijf jaar tijd met 15 procent, in het middelbaar zelfs met 18 procent.

Afgezien van het dalend aantal jongeren dat zich de voorbije jaren inschreef voor de lerarenopleiding, weten we dat de start van hun lerarenloopbaan meestal moeizaam verloopt. Veel leerkrachten moeten zich tevredenstellen met interimjobs omdat scholen verplicht zijn voorrang te geven aan vastbenoemde leraren en TADD'ers (tijdelijke aanstelling van doorlopende duur). Heel wat beginnende leerkrachten haken jammer genoeg af na een paar jaar interimopdrachten.

Minister, u reageerde op de mediaberichten dat u wilt onderzoeken hoe beginnende leerkrachten sneller een duurzame aanstelling kunnen krijgen. Dat is ook zo afgesproken in het regeerakkoord. Ik heb deze vraag om uitleg ingediend voor duidelijk was dat we een hoorzitting zouden organiseren over het lerarentekort, maar toch wil ik u nu al vragen welke maatregelen u wilt invoeren om beginnende leerkrachten te behouden en een verdere uitstroom te voorkomen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Nog even in verband met de vorige vraag om uitleg, mevrouw Schryvers, ik herkende die vraag omdat ze ook schriftelijk was ingediend. Ofwel is die vraag dubbel ingediend, ofwel is er bij ons een foutje gebeurd.

Mevrouw Vandromme, ik hoop dat we een begin van kentering hebben ingezet met cao XI. U kent de verschillende maatregelen die op dat vlak zijn genomen. Die zijn tamelijk ingrijpend, of kunnen dat alleszins zijn.

Het pilootproject lerarenplatform geeft tijdelijke leraren een jaar werkzekerheid. Op die manier hebben we in het basisonderwijs 2.500 leerkrachten wat meer zekerheid kunnen geven. In het secundair onderwijs wordt het proefproject opgestart met 350 leerkrachten. Momenteel wordt dat proefproject geëvalueerd. In functie daarvan bekijken we een eventuele uitbreiding.

Sinds september 2019 is aanvangsbegeleiding voor alle startende leerkrachten een recht geworden. Scholen krijgen daarvoor ook extra middelen. Dat is nog maar pas van start gegaan. Leerkrachten kunnen ook sneller een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur krijgen. De termijn daarvoor is van zeshonderd naar vierhonderd dagen gegaan. Het kan nog altijd zeshonderd dagen zijn als de school dat zo beslist, maar in beginsel zijn het vierhonderd prestatiedagen.

Tot slot zijn er meer mogelijkheden tot vaste benoeming gekomen. De functies van personeelsleden die voor langere tijd in een verlofsysteem zitten, kunnen deels vacant worden verklaard, waardoor meer tijdelijke leerkrachten perspectief krijgen op een vaste benoeming. Daarnaast, en zoals ook bediscussieerd in het kader van de beleidsnota, gaan we kijken hoe we de lerarenloopbaan weer aantrekkelijker kunnen maken en hoe we de status van het lerarenambt kunnen versterken. Ik wil natuurlijk niet vooruitlopen op concrete conclusies en voorstellen ter zake.

Tot slot zullen we de evaluatieprocedure van leraren en directies aanpassen op basis van de conclusies van de audit van het Rekenhof. Hopelijk kunnen we daarmee ook niet-functionerende personeelsleden gemakkelijker laten gaan.

Misschien wel het meest essentiële in het aantrekkelijker maken van het lerarenberoep is te focussen op de kernopdracht van leraren: lesgeven in de brede zin van het woord.

We hebben nog wel wat werk voor de boeg. De data uit het tijdsbestedingsonderzoek kunnen heel behulpzaam zijn om proberen te verhelpen aan de tendens dat het ambt voor jonge leerkrachten blijkbaar niet zo aantrekkelijk is.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Misschien nog even dit: het is niet omdat ik de vraag stel dat ik de verantwoordelijkheid alleen bij u leg. Integendeel, ik vind het een taak van iedereen die bekommerd is over onderwijs, van individuele scholen tot de lerarenopleiders, de pedagogische begeleidingsdiensten, tot de ouders, de leerlingen zelf. Het is onze taak, ook hier binnen de commissie, om net zeer positief te zijn over het leraarschap, over het mooiste beroep dat er is. Dat is mijn eerste punt.

Ten tweede, ik ben blij te horen dat u geen voorafnames wilt doen, dat u bereid bent om met iedereen die betrokken is in dezen, in debat te gaan en te luisteren naar wat er leeft en wat de mogelijke aanbevelingen zijn. Toch een vraag. Over de lerarenplatforms werd ik onlangs ook aangesproken door verscheidene mensen. Ze vroegen of het klopt dat die zouden worden afgeschaft. Ik weet niet waar dat gerucht is ontstaan, maar bij dezen stel ik de vraag even aan u. Wat is uw persoonlijke mening over die lerarenplatforms? Ziet u daar ook heil in?

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, ik ben erg blij dat collega Vandromme ook gebruikmaakt van de cijfers die ik al vele keren heb

opgevraagd en waarop ik ook al vele keren ben teruggekomen. Het is uiteraard goed dat we deze cijfers wars van alle partijgrenzen samen analyseren en van dichterbij bekijken, dat we daarover tussenkomen en het debat voeren. Op die manier blijven we immers de ernst van de problematiek onder de aandacht brengen, wars van – ik herhaal het nog eens – alle partijgrenzen en -bekkernissen.

Minister, collega's, ik weet dat ik in herhaling val. Ik beseft dat, maar ik zal dit blijven doen tot de dag waarop ik zeker weet dat we hier met zijn allen de problematiek van het lerarentekort ernstig nemen en daadwerkelijk structurele maatregelen nemen om tot echte oplossingen te komen. Minister, u hebt een aantal opsommingen gedaan. Ik heb ze allemaal genoteerd. Ze zijn allemaal positief, maar ik denk dat dat ruim onvoldoende is vandaag en dat de situatie precair is en blijft. Ons huidige lerarenkorps, dat zijn de ambassadeurs voor de job van leerkracht. Mondelinge reclame is nog altijd de beste reclame die je voor elke job kunt maken. Daarom is mijn vraag: hoe denkt u dat wij die 18-jarigen ervan kunnen overtuigen om leerkracht te worden? Hoe kan dat beroep aantrekkelijk worden gemaakt als er een constante stijging is van de werkzekerheid in bijna alle leeftijdscategorieën? Ik heb daarover ook cijfers bij u opgevraagd. 26 procent van de 20- tot 30-jarigen werkzaam in ons lerarenkorps heeft geen fulltimeopdracht. Er zijn duizenden leerkrachten in alle leeftijdscategorieën die op het einde van het schooljaar geen zekerheid hebben dat ze volgend schooljaar opnieuw voor de klas zullen staan.

Met alles wat ik net opsomde, denkt u nu echt dat deze mensen reclame kunnen maken bij hun kinderen, kleinkinderen, vrienden en kennissen om leerkracht te worden, om dat beroep opnieuw aantrekkelijker te maken? Ja, mevrouw Vandromme, ik ben ook heel positief. Ik herhaal ook altijd dat het het mooiste beroep ter wereld is, maar we moeten maken dat we dan niet in de problemen geraken, zoals in Nederland, waar het vandaag volledig aan het mislopen is. Minister, dus proactief handelen, daadkrachtig handelen en vooral structureel handelen.

Karolien Grosemans (N-VA): Ik vind de vraag van mevrouw Vandromme waarom de start van die jonge leerkrachten soms zo moeizaam verloopt heel terecht en heel belangrijk. Mevrouw Vandromme, u wijst naar die interimjobs. Dat kan inderdaad een probleem zijn. We kunnen dat ook positief bekijken, want beginnende leerkrachten doen natuurlijk wel heel veel ervaring op. Ze komen in diverse scholen en leren verschillende manieren van werken kennen. Dat mag echter inderdaad niet te lang duren. Zodra je collega's kent, zodra je leerlingen beter kent en dus ook beter kunt begeleiden, moet je weer weg, begint er weer een nieuw avontuur, en dat kan inderdaad leiden tot heel wat frustratie. Het zorgt voor jobonzekerheid en ook loonzekerheid. Dat zijn toch jonge mensen die stappen vooruit willen zetten, die ook een gezin willen starten, die willen bouwen, die eigenlijk wat stabiliteit nodig hebben. Soms vinden ze dat ze echt wel lang genoeg hebben gewacht en dan verlaten ze helaas het onderwijs.

Ik denk dat er nog een tweede aspect is, ook al aangehaald door de heer Vandenberghe. Als onervaren leerkracht heb je ook heel veel werk met het voorbereiden van je lessen. Dat gebeurt heel vaak 's avonds en in de weekends. Daarbovenop komt dan nog die administratie, de planlast en ook het klasbeheer, niet te onderschatten voor moeilijke, soms heel grote klassen. Dat zijn ook redenen om het onderwijs vaarwel te zeggen.

U hebt net een heleboel maatregelen aangekondigd, waar ik ook heel positief tegenover sta en waar ik heel veel van verwacht. Ik kijk vooral uit naar die kwaliteitsvolle aanvangsbegeleiding. Beginnende leerkrachten zullen enorm veel baat hebben bij zo'n intensieve begeleiding. Ik denk dat ze dan ook veel minder snel zullen uitvallen.

Het is in ieder geval heel positief, minister, dat u daar bijkomende maatregelen en bijkomende middelen voor voorziet.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mijnheer Vandenberghe, ik heb een opsomming gegeven van maatregelen die genomen zijn in een vrij recent verleden. Hopelijk hebben die een positief effect. We zullen daarop voortbouwen. We hebben inderdaad ook middelen voorzien, net om aan een lerarenpact te werken en aan maatregelen die ervoor moeten zorgen dat we voortbouwen op het werk dat al verricht is. We moeten ervoor zorgen dat we extra stappen zetten en extra maatregelen nemen om het beroep aantrekkelijk te maken, trouwens niet alleen voor jongeren die intreden, maar ook voor ouderen en zijinstromers.

Wat het lerarenplatform betreft, weet ik niet waarop die informatie gebaseerd is. We zijn momenteel bezig met de evaluatie van dat proefproject. In geval van positieve evaluatie moeten we dat zeker meenemen in de verdere maatregelen die we zouden willen nemen en ook de netoverschrijdende werking ervan.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dank u wel voor de tussenkomsten, de extra vragen en het antwoord.

Minister, ik ben blij dat u positief bent over de lerarenplatforms en er ook toekomst in ziet, mits een positieve evaluatie en eventueel met wat bijsturing.

Ik kom nog even terug op de interimjobs. Ik heb zelf tien jaar voor de klas gestaan en herinner mij nog heel goed hoe het was om dat eerste jaar door te komen. Net als je je plek gevonden hebt en je weet hoe je de klas kunt managen, hoe het klasbeheer goed verloopt, hoe je kunt differentiëren, als je weet wat de regels op school zijn en je ze beter kent dan de leerlingen zelf, hoe je inhoudelijk heel sterk voor de klas staat, ook al ben je natuurlijk gevormd in de lerarenopleiding ... Ik heb het geluk gehad om meteen voor een jaar van start te kunnen gaan, maar ik heb heel veel collega's zien worstelen die om de drie weken moesten veranderen van school, met andere regels en andere inhouden. Dat was bij momenten echt afzien.

Ik heb er ooit bij mijn toenmalige directeur voor gepleit om een soort Erasmus-project te organiseren binnen de school. We gingen dus niet met het vliegtuig ergens naar een ver land. De bedoeling was om bij de collega in het klaslokaal naast je te gaan spieken. Ik ben dan ook blij dat Klasse dat als voorbeeld heeft aangenomen, dat we meer moeten gaan spieken bij de burens, bij de leerkracht in het klaslokaal naast je of in een school in de buurt, die misschien ook goede tips of goede ideeën heeft. Dan vind ik het soms jammer dat leerkrachten die net gestart zijn, die expertise kunnen opbouwen in verschillende scholen en verschillende klassen, en dat leerkrachten die vast benoemd zijn, dat misschien minder kunnen. Dat is misschien iets dat we kunnen meenemen bij de verdere uitbouw van het beleid.

Het over de niveaus leren van elkaar, het leerplichtonderwijs en de lerarenopleiding, misschien kunnen we dat ook nog versterken, zodat daar nog veel meer doorgegeven wordt wat de bevindingen zijn, wat jonge leerkrachten ervaren als extra nood. Dat kan misschien ook meegenomen worden in de aanbevelingen aan de lerarenopleiding. Dat hebben we vanmorgen trouwens ook gehoord bij het verslag van het Rekenhof over het M-decreet. Daarbij werd de stelling geponeerd dat directeurs heel vaak aangeven dat jonge leerkrachten onvoldoende gevormd zijn om om te gaan met problematieken als leerproblemen enzovoort en dat ze ook niet altijd goed weten wat er precies aan bod komt in de lerarenopleiding. Dat is misschien ook wel een aanbeveling.

Ik besluit met te zeggen dat we niet op zoek moeten naar één onderwijsambassadeur, maar dat we er allemaal een moeten zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de eventuele vrijstelling van lesopdracht voor alle directeurs basisonderwijs – 502 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp·a): Zoals iedereen weet, werd sinds 1 september 2018 de werkdruk voor directeurs die nog een lesopdracht hebben eindelijk verminderd. Directeurs van een school met 100 leerlingen of meer werden volledig lesvrij gemaakt. De lesopdracht van directeurs van een school met minder dan 100 leerlingen werd met 4 uur verminderd, wat neerkomt op 6 lesuren. Als ik de cijfers analyseer, betekent dit concreet dat er in 2018-2019 nog 90 directeurs in Vlaanderen een bijkomende lesopdracht hebben, in plaats van 405 in 2017-2018.

Wij vinden het inderdaad een heel mooi initiatief. Er is een belangrijke stap gezet. Minister, bent u er voorstander van om alle directeurs in het basisonderwijs, ook in scholen met minder dan honderd leerlingen, volledig lesvrij te maken?

Hebt u zicht op de kostprijs om ook deze negentig directeurs met een lesopdracht lesvrij te maken? Het gaat niet meer over een grote groep, maar het zou ook deze mensen een grote stap vooruithelpen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: U beseft natuurlijk dat de taak van directeur in het basisonderwijs, maar evenzeer op andere onderwijsniveaus, niet te onderschatten is en de nodige stress en werkdruk met zich meebrengt. Het is dan ook niet toevallig dat er tijdens de vorige regeerperiode heel wat middelen werden vrijgemaakt in functie van dat basisonderwijs. Het gaat om een bedrag van 63 miljoen euro. Er zijn toen ook keuzes gemaakt en er werden compromissen gesloten. Een deel van die middelen zijn gegaan naar de ondersteuning van de directeurs. De grens is toen vastgelegd op 100 leerlingen, wat door iedereen als aanvaardbaar werd geacht. Ik denk niet dat er daarover grote discussies hebben plaatsgevonden. We hebben er ook voor gezorgd dat alle directeurs eenzelfde salaris kregen. Daardoor hebben sinds 1 september 2018 maar liefst 2452 van de ongeveer 3600 directeurs een loonsverhoging gekregen.

Ben ik voorstander van het volledig lesvrij maken van elke directeur in het basisonderwijs? In de beste der werelden wel, ongetwijfeld. Maar je moet natuurlijk altijd een afweging maken. Er is nog maar recent zo'n afweging gemaakt. Toen werd de lijn getrokken op 100 leerlingen. In de wetenschap dat je voor een erkenning 83 of 84 leerlingen moet hebben, spreek je inderdaad over een kleine groep. Dan blijven er nog zo'n 90 directeurs over. Daaraan is natuurlijk wel een kostenplaatje verbonden. Er zou dan namelijk voor 1 miljoen euro extra middelen moeten worden voorzien. Waar haal je die dan? Als je een compromis dat vrij recent werd gesloten, moet verbreken, moet je je middelen wel ergens anders gaan halen. Het gaat volgens onze berekeningen op basis van de gemiddelden om iets minder dan 1 miljoen euro. Maar het zijn alleszins extra middelen die je vervolgens ergens zult moeten halen.

Ik sluit niets uit, maar vooralsnog dienen we het compromis dat werd gesloten en van vrij recente makelij is, te respecteren.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp·a): Minister, ik begrijp uw opmerking. Er is een enorme inspanning gebeurd, dat heb ik daarnet ook gezegd. Het is een heel mooie

inspanning, waarop we de voorbije legislatuur heel lang hebben aangedrongen. De directies zijn daar heel dankbaar voor. Laat dat duidelijk zijn.

Ik wil iets nuanceren. De directeurs hebben inderdaad een loonsverhoging gekregen. Er zijn inspanningen geleverd op het vlak van salaris. Ze zijn daar natuurlijk heel tevreden mee, maar dat is niet de grootste bekommernis van die directeurs. De bekommernis is het werkpakket, de werkdruk waarmee ze worden geconfronteerd.

Ik heb een steekproef gedaan bij een aantal van die negentig directeurs die nog met een lesopdracht zitten. Ik heb een viertal getuigenissen. Ik zal ze niet voorlezen. Maar wat daarin vooral naar voren komt, is dat ze weliswaar een kleinere school hebben, maar wel dezelfde taken moeten uitvoeren als de directeurs die in een grote school lesgeven. Ze moeten ervoor zorgen dat het ICT-gebeuren in orde is, dat het preventieplan in orde is. Ze moeten het leerlingvolgsysteem opvolgen, overleg plegen met de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's), ervoor zorgen dat het pedagogische project wordt opgevolgd, klasbezoeken doen.

Het werk, ook met minder leerkrachten en minder leerlingen, blijft in se hetzelfde. Die mensen geraken er niet. Dat zijn mensen die hun job op een heel goede manier willen doen, maar zij moeten alles tegelijkertijd, alles zelf doen en daarnaast nog een x-aantal uren lesgeven. Ik weet uit ervaring dat je, ook al moet je maar vier of zes uur lesgeven, daar veel voorbereiding voor nodig hebt. Je moet dat ook kunnen plannen. Al het andere werk dat je hebt – je hebt het college van directeurs, je hebt schoolgroepenoverleg, noem maar op – moet je ook doen. Begin er maar aan als je net die dag les moet geven in de klas. Voor die negentig mensen is en blijft dat een groot probleem.

Je kunt inderdaad niet alles in één keer doen en alles kost veel geld, maar als ik dat bedrag lees, dan is het niet onoverbrugbaar om binnen het hele budget van het onderwijs ook die directeurs de rechten te geven waar ze echt wel recht op hebben. Zo kunnen die mensen op een correcte wijze hun job doen. We hebben het er hier al vaak over gehad dat in het kader van het beleidsvoerend vermogen de directeur, zeker in de basisschool, de spilfiguur is. Als die persoon daar niet 100 procent mee kan bezig zijn, dan is dat altijd ten koste van de kwaliteit van het onderwijs en ten koste van de kinderen.

Ik denk dat het een kleine inspanning is om die negentig directeurs ook definitief lesvrij te maken. Dan kun je inderdaad binnen de scholengroep wel kijken of er, als dat kleine schooltjes zijn, kan worden samengewerkt om de taken beter te verdelen, daar ben ik het mee eens. Maar ik denk dat het financieel zeker overbrugbaar moet zijn om die kleine groep ook vrij te stellen. Dan zit je heel safe, met goede kwalitatieve directeurs, die het beleidsvoerend vermogen kunnen opvolgen en vooral de kwaliteit van hun onderwijs kunnen bewaken. We doen het altijd in de eerste plaats voor de kinderen.

Overweegt u toch om dat de volgende jaren te doen, want dat is uiteindelijk niet zo'n grote financiële inspanning?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Ik herinner me nog heel goed wanneer het bericht werd bekendgemaakt dat er een loonsverhoging was voorzien en dat de mogelijkheid bestond om directeurs lesvrij te maken. Dat was op 1 april. Ik had dit bericht toen naar een bevriende directeur gestuurd, die het eigenlijk niet geloofde en die dacht dat het een aprilgrap was, maar het was echt wel de waarheid. Er was beslist dat directeurs lesvrij zouden worden gemaakt. Dat waren heel mooie inspanningen. Ik ben bovendien heel blij om in het regeerakkoord te lezen dat er inspanningen zullen worden geleverd om ook voor de administratieve ondersteuning van directeurs in het basisonderwijs, ook van de kleine scholen, te zorgen.

Ik denk dat het belangrijk is om onze prioriteiten te kiezen, maar dat moet vooral in overleg met alle betrokken partners gebeuren. Ik wil toch nog even verwijzen naar de kracht van de scholengemeenschap. Ik kom ook uit een regio van heel veel kleine scholen die ingebed zijn in een scholengemeenschap. Zij zoeken hoe ze die kleine scholen en directeuren kunnen ondersteunen. Daar zit hun kracht. We moeten daarvan uitgaan. Mocht het natuurlijk mogelijk zijn, dan zie ik ook graag dat iedere directeur lesvrij wordt gemaakt, maar ik denk dat we onze prioriteiten moeten bepalen in samenhang met alle betrokken partners.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik begrijp de vraag en ook het sentiment van de vraag. Ik begrijp dat echt. Ik denk dat dat waar is.

U moet natuurlijk wel opletten als u zegt dat een directeur van een kleine school evenveel werk heeft met de evaluaties en klasbezoeken als een directeur van een grote school. Met dien verstande dat als je honderd leerlingen hebt, je drie, vier leerkrachten moet bezoeken, en als je vijfhonderd leerlingen hebt, je er allicht wat meer moet bezoeken. Ik wil daar toch een objectiverende kanttekening bij plaatsen. Dat is belangrijk. U kunt het altijd nalezen in het verslag, maar ik heb dat in elk geval zo opgeschreven.

Als men zegt dat het maar 1 miljoen euro is, treed ik mevrouw Vandromme en minister Weyts wel bij. De vraag is wat we daarmee zullen doen. Als ik dat omreken, zijn dat twintig fulltime administratieve ondersteuners en veertig parttime ondersteuners. Wat is het beste? Ik kan me inbeelden dat sommige directeuren liever kiezen voor die extra ondersteuning op school dan voor de mogelijkheid om klasvrij gemaakt te worden. U schetst het een beetje te veel als eenpitters die het helemaal alleen zonder een scholengemeenschap in het gesubsidieerd officieel onderwijs of zonder scholengroep moeten doen.

Ik verwijs naar uw tussenkomst in de vorige commissievergadering over wantoestanden in scholengroepen, waarbij u verwees naar het gemeenschapsonderwijs. Misschien kunnen van daaruit personeel of uren vrijgemaakt worden om de directeur... Als dat dan zo belangrijk is, dan neem ik aan dat de groepen die daarboven zitten, zeggen dat er niets afgestaan moet worden aan de koepel, hetzij via ledenbijdragen, hetzij via middelen, hetzij via lessen en dat dit in die scholen kan blijven. De koepels kunnen zo'n beleid voeren, en ik neem aan dat u dit op dat niveau mee zult verdedigen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is een kwestie van keuzes maken en er is een keuze gemaakt. Bijna onmiddellijk na het maken van die keuze het compromis weer openbreken, is moeilijk. We moeten met z'n allen erkennen dat er een loonsverhoging is geweest. De norm lag op 180 leerlingen en we zijn al naar 100 leerlingen gegaan. Ik twijfel even, maar ik denk dat er additioneel een vrijstelling van 4 uur bij is gekomen. Dat is een pakket maatregelen waarbij iedereen beneficiënt is. Op de een of andere manier is iedereen er wel op vooruitgegaan. Ik snap de bekommernis voor nog meer. Dat kan in de beste der werelden en ik sluit dat zeker niet uit, maar als er keuzes gemaakt moeten worden, is dit misschien niet de allereerste, maar hopelijk wel een toekomstige keuze.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Mijnheer Daniëls, ik heb niet graag dat mijn woorden verdraaid of verkeerd geïnterpreteerd worden. Uiteraard weet ik als voormalig schooldirecteur dat als je 4 leerkrachten hebt, je minder klasbezoeken moet doen dan als je 30 leerkrachten hebt. Dat is een evidentie. Je kunt dan een discussie voeren over 99 of 101 leerlingen en dan ben je vertrokken, maar daar gaat het

niet over. Ik zeg duidelijk dat een directeur met 99 leerlingen ook preventietaken doet, er ook voor moet zorgen dat de zorgcoördinatie gebeurt, ook overleg met het CLB moet voeren, ook naar het college van directeurs en coördinerende vergaderingen moet gaan. Die heeft dezelfde taken als een directeur in een school met 400 leerlingen. Dat is een feit. Ik heb dat ook besproken met directeurs. Ik toets altijd alles af met het werkveld. Ik zeg hier niet zomaar dingen. U moet het in de juiste context plaatsen zoals ik het duidelijk heb gezegd.

U zegt: 'als die functie van directeur zo belangrijk is...'. Ja, die is zo belangrijk. Ik vind dat de belangrijkste functie binnen een school, want de directeur is de draaischijf van de hele school.

Wat betreft de administratieve uren weet ik ook wel dat er een systeem van solidariteit is binnen een scholengemeenschap, maar scholen met 100 leerlingen krijgen uiteraard minder administratieve uren dan grote scholen. Dat is ook een nadeel voor een directeur die nog voor de klas moet staan. Ik ken directeurs met minder dan 100 leerlingen die hun telefoon bij zich in de klas houden en die moeten opnemen omdat er ouders of andere mensen bellen of omdat er een leverancier voor de deur staat. Dat heeft niets te maken met 100, 99 of 103 leerlingen. Dat heeft te maken met de situatie op zich. Binnen de mate van het mogelijke doet een scholengroep dat al. In totaal gaat er 13,9 miljard euro naar Onderwijs en Vorming. Ik vind dan ook dat 1 miljoen euro absoluut te overbruggen is. (*Gelach*)

Minister, u vindt mij altijd nogal negatief, maar ik heb in de voorbije vijf jaar steeds verdedigd om die 180 leerlingen naar beneden te halen. U hebt dat gedaan en dat wordt enorm gewaardeerd door directeurs. Dat heb ik ook aan het begin van mijn tussenkomst gezegd. Er zijn al grote stappen gezet, maar als ex-directeur zal ik blijven onder de aandacht brengen dat ook de 90 andere mensen niet in de kou mogen blijven staan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de werkbaarheid van het lerarenberoep – 550 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Loes Vandromme

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Uit de werkbaarheidsmonitor, een grootschalig driejaarlijks onderzoek van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), blijkt dat slechts de helft van de Vlamingen zijn of haar job doenbaar vindt. Meer dan een op de drie Vlaamse werknemers kampt bovendien met stress. Dat zijn de slechtste cijfers ooit gemeten. Hiervoor werden 13.000 werknemers bevraagd in een representatieve steekproef.

Als het gaat over stress op het werk, dan spant het onderwijs helaas de kroon. 46 procent van onze leraren is gestresseerd. Geen enkele sector doet het slechter. Die hoge stress zorgt er ook voor dat de Vlaming over alle sectoren heen wat minder gemotiveerd is en dat de combinatie werk en gezin steeds moeilijker wordt. De cijfers zijn opvallend, want in 2004 lag de werkbaarheid in het onderwijs nog op bijna 57,2 procent – nu is dat 45,7 procent –, waarmee het toen een van de beter scorende sectoren was. Ook voor de werk-privébalans en de emotionele belasting scoort het onderwijs bijzonder slecht.

De belangrijkste rol voor het tegengaan van deze fenomenen is weggelegd voor de werkgevers. Op het vlak van onderwijs gaat het dan over de koepels, het onderwijs

van de Vlaamse Gemeenschap (GO!) en de schoolbesturen. Zij moeten de werknemers voldoende informeren, sensibiliseren en begeleiden. Scholen die een plan van aanpak nodig hebben, kunnen hier nu al voor terecht op de website van het ministerie van Onderwijs en Vorming of op de website respectophetwerk.be.

Minister, hoe beoordeelt u deze nieuwe werkbaarheidsmonitor voor het onderwijs? Ik neem aan dat u ook enkele vragen had toen u die cijfers zag.

Een aantal oplossingen voor deze problematiek staan al in het regeerakkoord, onder andere planlast aanpakken, meer handen in de kleuterklas enzovoort. Plant u nog bijkomende beleidsmaatregelen op basis van deze cijfers?

Een belangrijk deel van de wetgeving rond psychosociaal welzijn bevindt zich op het federale niveau. Uw voorganger, minister Crevits, koos ervoor om een ad-hocwerkgroep op te richten voor de preventie van psychosociale risico's in onderwijsinstellingen in de schoot van de in 2010 opgerichte begeleidingscommissie van het convenant tussen Onderwijs en de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg. Zijn er al oplossingen naar voren gekomen uit deze werkgroep?

Er werd een beleidsplan opgesteld dat scholen kunnen gebruiken om het psychosociaal welzijn op scholen te verbeteren. Wordt dit beleidsplan aangepast naar aanleiding van deze nieuwe cijfers en invalshoeken?

Hoeveel vertrouwenspersonen werden intussen al opgeleid sinds de start in 2015, toen het er tachtig waren? Gaat u hier nog meer op inzetten?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Inzake de werkbaarheidsgraad is het natuurlijk een gedeelde bezorgdheid. Ik denk trouwens dat ook de globale werkbaarheidsgraad in Vlaanderen achteruit gaat. Maar wat onderwijs betreft zijn de cijfers misschien nog iets zorgwekkender. Aan de andere kant worden er inzake welbevinden goede scores behaald in het onderwijs, ook wat leermogelijkheden betreft.

Wat doen we ermee? Inzetten op de loopbaan van leraren. Ik wil er in eerste instantie voor zorgen dat we stap voor stap maatregelen treffen die zo snel mogelijk voelbaar zijn op de onderwijsvloer, eerder dan misschien te streven naar een totaalpakket aan maatregelen. Wanneer we die volledig gefabriceerd zullen hebben en de kar vol geladen hebben – mogelijk overladen – zorgt dat er misschien voor dat de kar niet getrokken geraakt en niet kan vertrekken. Die concrete maatregelen moeten zorgen voor meer en snellere werkzekerheid voor leerkrachten en voor het behoud van leerkrachten.

Wat de kwaliteit van ons onderwijspersoneel betreft, moeten we focussen op het aantrekken en behouden van sterke profielen.

Wat belangrijk is in functie van werkdruk, is zeker en vast die aanvangsbegeleiding, en het goed afbakenen van de kernopdracht van de leerkracht. We vertrekken daarvoor ook vanuit het uitbestedingsonderzoek. Daar kunnen we toch nog wel wat extra data uit putten. Ik wil ook luisteren naar de leerkrachten op het terrein, en een duidelijk perspectief geven. Maar laat ons in eerst instantie wel focussen op wat we al hebben vervat in de beleidsnota. Dat is ons vertrekpunt.

Daarnaast is er natuurlijk ook de schoolleider, de directeur. We hebben het er daarnet over gehad. Die fungeert ook als poortwachter, om de werkdruk op een aanvaardbaar niveau te houden. Dat is natuurlijk ook essentieel.

Die ad-hocwerkgroep psychosociale risico's in het onderwijs is enkele jaren geleden opgericht, ik denk in 2015. Welke initiatieven heeft die genomen? Er is een

beleidsplan opgesteld ter bevordering van het welzijn en welbevinden. Dat is in 2016 gepubliceerd, en het wordt ook regelmatig geactualiseerd. Momenteel staat er ook een actualisering daarvan op stapel.

Er is ten tweede een toolbox tot stand gekomen met instrumenten ter voorkoming van psychosociale risico's. Die toolbox staat ook op de website van Onderwijs Vlaanderen. Ten derde werden er met de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg cursussen en opleidingen georganiseerd over psychosociale risico's. Zo was er een opleiding agressiepreventie. Daarbij kregen veertig leden van schoolteams bepaalde handvatten aangereikt, om een preventief en curatief agressiebeleid uit te bouwen. Zestig cursisten namen deel aan workshops met betrekking tot de aanpak van psychosociale risico's in het onderwijs.

Ten vierde werd er in 2019 – pas dit jaar – een supervisietraject georganiseerd waarin schoolleiders werden ondersteund bij het uitbouwen van een welzijnsbeleid op maat van hun eigen school. Dat werd recent ook afgerond, en het wordt nu geëvalueerd.

Daarnaast werd er eind november ook een studiedag georganiseerd rond werkbaar werk en welbevinden, waarbij men vooral heel concrete goedepraktijkvoorbeelden heeft naar voren geschoven. Er zijn ook workshops over preventie van stressconflicten en het bevorderen van, wat men noemt, een positief schoolklimaat.

Tot slot worden er ook regelmatig opleidingen georganiseerd voor vertrouwenspersonen. Sinds de start in 2015 zijn er al zo'n vierhonderd vertrouwenspersonen opgeleid, waarbij het de bedoeling is dat die zouden fungeren als een soort bemiddelaars. Die zouden via de vereiste vaardigheden actief kunnen luisteren en doeltreffend kunnen communiceren. Ik wil opnieuw opleidingen en supervisies voor vertrouwenspersonen aanbieden; vanaf volgend jaar gaan we terug naar een ruime opleiding.

Dat zijn dus enkele maatregelen die ofwel reeds werden genomen, ofwel een work in progress zijn. Maar zoals ik al in een eerder antwoord aangaf, staan we nog voor de grote opdracht om verder te gaan naar het concretiseren van maatregelen. Daarbij hebben we uiteindelijk allemaal dezelfde doelstelling: een verbetering van het lerarenambt. Dat zal zorgen voor een verbetering van het welbevinden bij onze leraars.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik denk inderdaad dat dezelfde problematiek en dezelfde bezorgdheden regelmatig terug naar boven komen. Ik denk dat we wat geduld moeten hebben. Rome is niet op één dag gebouwd. We moeten een beetje geduld hebben tot die nieuwe maatregelen worden uitgebouwd of worden verdergezet – ook de maatregelen die uw voorganger al heeft genomen. Zo kunnen we nagaan welke initiatieven het Vlaams Parlement eventueel zelf kan nemen om voor oplossingen te zorgen.

Ik heb misschien nog een kleine bijkomende vraag. In de strijd tegen de burn-out lees ik in het beleidsplan dat u zult samenwerken, en dat u op zoek gaat naar cofinanciering met uw federale collega van Sociale Zaken en Volksgezondheid. Gaat u daar op korte termijn contact mee opnemen, of wacht u op de vorming van de nieuwe Federale Regering?

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Ik moet bevestigen dat er in de scholen vanuit de koepels al heel wat inspanningen zijn geleverd om het welbevinden van de leerkrachten op te volgen, om daar initiatieven rond te nemen en acties rond te

voeren. Ik herinner mij dat daar pakweg tien jaar geleden veel minder sprake van was. De laatste jaren wordt daar veel harder op ingezet door de diverse leidinggevenden. Dat is dus al een grote stap vooruit. Maar mijn collega zegt terecht dat er nog heel wat werk aan de winkel is.

Minister, ik volg u wanneer u zegt dat een van de grote problemen de vlakke loopbaan is. Veel mensen die in het onderwijs terechtkomen, blijven hun hele carrière in bijvoorbeeld het derde leerjaar lesgeven en hebben geen afwisseling. Wij hebben in de vorige legislatuur het plan met de 'vliegtuigloopbanen' ingediend. Dat voorstel moet ervoor zorgen dat er meer afwisseling is.

Ik wil nog een ander probleem aanhalen waar ik vooral over hoor in het secundair onderwijs. Men vindt onvoldoende leerkrachten om de vakken te geven waarvoor ze zijn opgeleid. Dat zorgt voor heel wat stress bij de collega's die het moeten geven, maar ook bij de andere collega's. Mijn vrouw, die in het secundair onderwijs staat, getuigt daarvan. Men vindt bijvoorbeeld geen leraar aardrijkskunde. Men vindt dan iemand die daar totaal geen ervaring mee heeft en die ook die lespakketten niet kan opvolgen. Dat zorgt voor heel wat stress en problemen in de school.

Telkens we over een punt in de commissie Onderwijs een debat voeren, stellen we vast dat alles aan elkaar vasthangt. Je kunt het ene nooit los zien van het andere. De diverse problemen waarmee we worden geconfronteerd komen altijd op hetzelfde neer: te veel planlast, het niet kunnen uitvoeren van de kerntaak. Al die zaken dragen bij tot het welbevinden van de mensen die elke dag op de werkvloer staan. Dat is de gezamenlijke uitdaging van ons allemaal voor de volgende jaren. Op de werkvloer moet men inspanningen leveren. Dat doet men al. Wij kunnen dat, zoals mevrouw Grosemans zegt, zeker ondersteunen vanuit de Vlaamse overheid. Maar we moeten ook de andere pijnpunten stap voor stap aanpakken en ervoor zorgen dat de mensen inderdaad hun kerntaak kunnen doen. Zij zijn opgeleid om les te geven en worden daar ook voor betaald.

Al die nevenzaken die voor stress en externe negatieve prikkels zorgen, moeten we zoveel mogelijk van de baan proberen te krijgen. We moeten dat in een totaalpakket beschouwen. Als we in deze legislatuur stappen vooruit kunnen zetten, zullen we al die problemen die hier vandaag aan bod komen voor een deel kunnen vermijden.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Mevrouw Grosemans stelt hier een heel belangrijke vraag. De vorige weken hebben we bij de bespreking van de beleidsnota al heel wat thema's aangeraakt. Er is één constante. We verwachten bijzonder veel van de scholen en leerkrachten. Zij moeten elke dag opnieuw de grote kwaliteit realiseren die wij van hen verwachten, met het oog op de noodzakelijke leerwinst.

Daarbij is, zoals wij de voorbije weken vaak hebben gehoord, het welbevinden van de leerling ook belangrijk. De leerling geeft aan dat dat welbevinden in grote mate afhankelijk is van een goede relatie met de leerkracht. Een goede stielman of -vrouw heeft kwaliteitsvol gereedschap nodig. De leerkracht is zijn eigen gereedschap. Hij moet daar dus goed zorg voor dragen. Het belang van het psychosociaal welzijn van elke leerkracht in Vlaanderen kan onmogelijk overschat worden.

Daarntoe werd verwezen naar het spieken bij de bureaus. Leerkrachten kunnen veel steun ervaren bij elkaar. De leraarskamer is een belangrijke plek. Daar kunnen dat soort zaken worden uitgewisseld. Men kan er naar elkaar luisteren. Er is een door-gedreven intervisie, er zijn vertrouwenspersonen. Ik geloof nogal sterk in goede interne relaties op de werkvloer. Ervaringen delen en uitwisselen kan een enorm positieve impact hebben op stress op het werk. Dat is natuurlijk niet alleen in het

onderwijs zo. Maar ik verwijs naar de vraag van mevrouw Vandromme: zeker bij beginnende leerkrachten kan dat een welgekomen extra ondersteuning bieden.

Minister, misschien is het een idee om bij de doorlichting van een school te onderzoeken in welke mate scholen effectief een doorgedreven welzijnsbeleid hebben op dat vlak. In welke mate zijn ze bezig met het psychosociale welzijn van leerkrachten? Dat is voor ons een belangrijke kwaliteitsindicator voor elke school. In welke mate kunnen we daar bij inspecties of doorlichtingen rekening mee houden?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dit zijn nuttige suggesties, ook op het einde. Ik denk dat ondertussen elke schoolleider wel doordeesemd is van de idee en van de overtuiging, zeker in het licht van het lerarentekort, dat hij of zij alle baat heeft bij het welbevinden van het lerarenkorps.

Wat de vragen naar de relatie met de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg betreft, laat ons het welbevinden van leerkrachten niet afhankelijk maken van een federale regeringsvorming. De samenwerking verloopt goed op administratief niveau. Er hoeft zelfs geen Belgisch minister voor te zijn. Misschien is dat wel een precedent. (*Gelach*)

Voor de vlakke loopbaan hebben we wel wat goede hoop als we kijken naar een project zoals duaal lesgeven, ook in de perceptie. Door de vlakke loopbaan wat te doorbreken – de ‘position switch’ die we daarmee realiseren –, kunnen we meer dynamiek in dat beroep brengen. Dat is bekeken vanuit de leerkracht. Het voordeel is dus niet alleen voor de leerlingen zelf, ook voor de leerkrachten moeten we over het muurtje naar de bedrijven kijken. Daar liggen toch ook wel opties. Net zoals voor duaal leren is het ook voor duaal lesgeven een leuke piste om op verder te bouwen. Ik hoop dat we in het volgend schooljaar al kunnen starten met enkele proefprojecten.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Minister, ik heb een uitgebreid antwoord gekregen en ik probeer zo geduldig mogelijk af te wachten. Ik zal in de komende jaren verder opvolgen hoe dit evolueert.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het Potential-project en de behoeften van leraren in het kader van het M-decreet – 560 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, in uw beleidsnota Onderwijs 2019-2024 lezen we dat het M-decreet wordt afgeschaft en vervangen door een nieuw begeleidingsdecreet. Dat moet een antwoord bieden op de noden van kinderen die extra zorg nodig hebben, maar ook oog hebben voor de vragen van hun leraren.

De praktijk leert immers dat leraren en schoolteams worden geconfronteerd met moeilijkheden bij de uitvoering van het M-decreet. Het M-decreet vraagt dan ook om nieuwe competenties van leerkrachten. Er kwamen tijdens de vorige legislatuur een aantal bijstellingen: via de (pre)waarborgregeling werd de expertise van het

buitengewoon onderwijs gegarandeerd, en werden ondersteuningsnetwerken opgericht om beter tegemoet te kunnen komen aan de noden van leerkrachten en schoolteams. Ondanks deze bijsturingen blijft het inclusief onderwijs toch moeilijk vertaalbaar op de klasvloer.

Op donderdag 28 november 2019 berichtte De Standaard dat onderzoekers vaststellen dat de weerstand tegen inclusief onderwijs afneemt als leerkrachten zich professionaliseren. Die vaststelling is gebaseerd op het Potential-project, een vierjarig onderzoek over hoe leerkrachten en schoolteams inclusief onderwijs kunnen realiseren. Dat krantenartikel was veelbelovend en daarom heb ik meteen enkele vragen opgesteld.

Minister, bent u op de hoogte van dit onderzoek en werden de resultaten daarvan met u besproken? Welke maatregelen zult u in het kader van dat onderzoek nemen om leerkrachten te ondersteunen om inclusief onderwijs in de praktijk te realiseren? Zult u de expertise van deze projectgroep meenemen in het nieuwe begeleidingsdecreet? Zo ja, hoe?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mijn administratie heeft me geïnformeerd over het bestaan van het onderzoek. Het is aan de administratie voorgesteld, en er is ook een film over geprojecteerd eind september toen we nog heel druk bezig waren met het vormen van een regering. De resultaten van dat onderzoek werden nog niet toegelicht op mijn kabinet.

Na de transitiefase van het ondersteuningsmodel – we hebben beslist dat we niet onmiddellijk naar een breuk gaan, want het wordt verlengd met een schooljaar – gaan we naar een definitief model voor ondersteuning in het kader van het begeleidingsdecreet.

Op dit moment kan ik niet echt vooruitlopen op de concrete maatregelen die dat begeleidingsdecreet zal inhouden. Via de prioritaire nascholing is tijdens de laatste vijf schooljaren ingezet op de professionalisering van leraren, teams en ondersteuners in verband met het M-decreet en het ondersteuningsmodel. Professionalisering is natuurlijk ook wel een verantwoordelijkheid, voor alle duidelijkheid, van de scholen en hun ondersteunende diensten zelf. Voor de voorbereiding van het begeleidingsdecreet zullen we kijken naar het onderzoek dat voorhanden is met betrekking tot de implementatie van het M-decreet en inclusief onderwijs. Er is ook een website ontwikkeld door het project, waarop alle informatie te vinden is over dat opzet. Dat Potential-project is natuurlijk een van de onderzoeken – er zijn er nog andere – die we met aandacht zullen bekijken, samen met onze beleidsmedewerkers, wat dit dossier betreft. Dat kan dus een zeer nuttige tool zijn om te bekijken hoe we verder gaan in de totstandkoming van dat definitieve ondersteuningsmodel.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, dank u wel. Omdat u de voorstelling eind september hebt gemist, zal ik nu mijn vraag wat opnieuw kaderen. Ik heb ze gesteld omdat ik ze ook zo had ingediend.

Ik heb me ondertussen ook wat verder geïnformeerd. Zij hebben ook een boek uitgebracht over heel dat project. Ik heb dat boek gelezen. Naar aanleiding van het krantenartikel was ik eigenlijk heel enthousiast en vooral ook nieuwsgierig naar hoe zij dat dan zagen met betrekking tot dat inclusief onderwijs, maar ik moet eerlijk zeggen dat het boek me toch wel wat heeft ontgoocheld. Ik vind het heel interessant dat zij er de nadruk op leggen dat inclusie als een proces moet worden bekeken, en niet als een zaak op zich, en dat dat ook met een realistische bril moet

worden bekeken. Ter zake volgen wij uiteraard ook hun mening: de haalbaarheid is voor leerkracht en leerlingen een heel belangrijk item. We mogen echter die weerstand niet onderschatten. Die komt ergens vandaan. Die valt niet zomaar uit de lucht. Dat heeft echt wel wat draagkracht.

We hebben het deze ochtend ook al gehad over de verschillende diversiteiten die er in de klassen zitten. Het Potential-onderzoek gaat wat mij betreft toch wel een beetje te licht over het gegeven van de ondersteuning. In het derde hoofdstuk vraagt men zich af wie beter wordt van inclusief onderwijs. Dan geeft men een oefening van de leerling en een oefening van de leerkracht. Men zegt dat dat positief is, omdat zowel de leerlingen met onderwijsbehoeften als de leerlingen zonder onderwijsbehoeften daar leerwinst uit halen en zich verbeteren in hun sociaal functioneren. In het boek vinden we echter nergens op welke grond dat nu eigenlijk wordt gebaseerd.

Het is dus een beetje dubbel. De vraag, die uit enthousiasme werd gesteld, wordt eigenlijk een beetje ontkracht door het boek dat ze hebben uitgegeven. Ik ben misschien heel grof en ze zullen misschien hun oren horen tuiten, maar ik ben toch wel een beetje kritisch ter zake. Ik ben dus toch maar zo stoutmoedig om aan u mee te geven dat het misschien wel interessant is om toch eens door het boek te gaan, maar er is toch ook wel een kanttekening. Professionalisering is zeker een belangrijke zaak, maar zeker niet alleenzalmakend. U geeft terecht aan dat er al heel wat energie is besteed aan de prioritaire nascholing. We hebben ook onze pedagogische begeleiding, die toch ook heeft getracht om de scholen te voorzien van expertise en te versterken in hun expertise, en toch blijft het moeilijk om het inclusief onderwijs te implementeren.

Minister, u moet dit dus zeker stoelen op nog andere onderzoeken naast dit onderzoek om tot een gedegen en gedragen begeleidingsdecreet te kunnen komen. U hebt die onderzoeken terecht aangegeven.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik ken het onderzoek eigenlijk niet en ik heb het boek ook niet gelezen, maar ik ben nu bijzonder geprikkeld, na de uitlatingen van mevrouw Krekels. Ik zal het dus zeker lezen. Mevrouw Krekels, soms lezen wij de dingen een tikkeltje anders als het gaat over inclusief onderwijs en het M-decreet.

Misschien moeten we de onderzoekers dan toch maar eens uitnodigen. Ook als ze methodologisch aangevallen worden – en dit is een serieus onderzoek, met een boek daaraan gekoppeld – moeten we toch voorzichtig zijn voordat we zulke uitspraken doen, en loont het misschien de moeite om ze eens uit te nodigen.

Minister, we hebben vanochtend de heel interessante studie van het Rekenhof besproken over het M-decreet, de implementatie ervan en de gevolgen. Dat is een zeer genuanceerd rapport, waarin gezegd wordt dat er op heel korte tijd toch wel heel wat stappen vooruit zijn gezet op het vlak van zorgbeleid in de scholen, maar dat er effectief nog een aantal pijnpunten zijn. Die worden daarin opgesomd. Met sommige leerlingen is het inderdaad echt wel een uitdaging. Dat moeten we niet onder de mat vegen. Maar daarnaast zijn er ook wat vragen aan de regering en aanbevelingen die de moeite zijn om ter harte te nemen. Het gaat dan inderdaad over de expertise van die ondersteuningsteams, de continuïteit en de opbouw van expertise, die ontzettend belangrijk is. We weten dat we op het vlak van nascholing en professionalisering van onze leerkrachten niet bijzonder hoog scoren. Het is dus iets waar zeker op moet worden ingezet, los van de methode. Het lijkt me inderdaad de moeite om dit project verder te onderzoeken. Ik ga dat dan ook doen, mevrouw Krekels.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Aansluitend op de tussenkomst van mevrouw Meuleman, denk ik dat we inderdaad moeten voortbouwen op wat we vanmorgen hebben gehoord bij het verslag van het Rekenhof. Men gaat daarbij heel sterk uit van het zorgcontinuüm, waarbij we aandacht moeten hebben voor de leerlingen die in fase nul tot de derde fase begeleiding nodig hebben. Die aanbeveling moeten we zeker meenemen, want het zijn niet alleen de leerlingen met een verslag, maar eigenlijk alle leerlingen die zorgnoden hebben, die de nodige begeleiding moeten krijgen van leerkrachten.

We ondersteunen natuurlijk de oproep van mevrouw Krekels om meer in te zetten op de competentiebegeleiding bij leraren, om een meer inclusieve leeromgeving te creëren. Het is ook belangrijk om te blijven inzetten op de prioritaire nascholing. Ik denk dat het ook goed is om te kijken welke methodieken en projecten er allemaal bestaan, om daaruit te leren en de evaluaties daarvan af te wachten.

We hebben vanmorgen nog een aantal bijkomende vragen gesteld aan het Rekenhof. Ik denk dat die ook zeer interessant zijn om mee te nemen bij het uitwerken van het begeleidingsdecreet. Ik vraag dan ook aan de minister om het verslag van vanmorgen zeker goed na te lezen en om wat we daar gehoord en geleerd hebben, ook mee te nemen.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp-a): Mevrouw Krekels, bedankt voor de zeer interessante vraag. Het is zeker een debat waard, want het is iets dat echt leeft in het dagelijkse werkveld, of je het nu het M-decreet of het begeleidingsdecreet noemt. Inclusief onderwijs is belangrijk, laat dat duidelijk zijn. Onze fractie vindt dat heel erg belangrijk, en ik denk dat elke school en elke leerkracht ook de meerwaarde daarvan erkent. Maar daartegenover moeten er voldoende middelen, mensen en vooral ook bijscholing en vorming staan. Mensen moeten daarin begeleid worden, want als je met 23 of 24 kindjes in een klas zit en er wordt van je verwacht dat je aan inclusief onderwijs doet met een aantal leerlingen, en dat zijn er ook alsmear meer, dan willen die mensen daar voldoende ondersteuning voor krijgen.

Je hoort bij de mensen op het werkveld ook dat er nu wat ongerustheid is. Er is het M-decreet geweest. Daarbij is heel wat water naar de zee gevloeid. Het is met vallen en opstaan gebeurd. Nu gaat men van het M-decreet naar het begeleidingsdecreet. Dat is inderdaad een politieke keuze die wordt gemaakt, maar daar is nog heel veel onduidelijkheid over op de werkvloer. Mensen vragen zich af wat dat begeleidingsdecreet precies is, wat er van hen zal worden verwacht, welke ondersteuning ze zullen krijgen, wie wat zal doen en op welke manier.

Daarom vraag ik aan u, minister, om daar zo snel mogelijk duidelijkheid over te scheppen in de tijd die u als minister nu in de volgende maanden krijgt. Waar gaan we naartoe met dat begeleidingsdecreet? Wat wordt er verwacht van de scholen? Wat wordt er verwacht van de leerkrachten? Wat wordt er verwacht van de andere externe actoren, de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) en noem maar op?

En vooral, zorg er alsjeblieft voor dat de mensen voldoende ondersteund en geholpen worden – en ik heb het dan niet per se over centen – en voldoende zaken om zich heen hebben om hun werk goed uit te voeren en dat inclusief onderwijs in de klas verder uit te bouwen. En alweer, het komt altijd op hetzelfde neer: in het belang van de kindjes die in de klas zitten. Dat is een bekommernis die ik vaak hoor.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik denk dat u bij het nalezen van het verslag enkel moet kijken naar de vragen aan en de antwoorden van het Rekenhof. Er zijn

ook zeer lange tussenkomsten geweest. Ik heb altijd geleerd dat een vraag een zin is waarvan de intonatie op het einde omhooggaat en die eindigt met een vraagteken. Maar vele collega's hebben zinnen uitgesproken die niet noodzakelijk vragen waren. Dat verslag is volgens mij dus vrij beperkt wat de vragen betreft.

Ik wil in dezen nog twee zaken meegeven die niet onbelangrijk zijn. Ten eerste, wil ik een oproep doen aan de collega's. Want het klopt inderdaad: mensen stellen die vraag. Mensen vragen wat er zal gebeuren. Ik heb ook al veel mensen aan de lijn gehad die zeggen: 'Ze hebben mij gezegd dat ik mijn job kwijt ben. Want het M-decreet wordt afgeschaft en alles is dus weg.' Diegenen die dat vertellen, dragen een verpletterende verantwoordelijkheid. Want de kinderen waarover we het hier hebben, zijn niet weg. Er zijn kinderen in het buitengewoon onderwijs en er zullen ook nog kinderen in het gewoon onderwijs zijn. Die kinderen en die leerkrachten zullen nood hebben aan ondersteuning.

Dus, collega's, ik weet niet of er hier mensen aanwezig zijn die dat doen. Maar ik roep iedereen die dit hoort er graag toe op om te stoppen met te zeggen: 'Door de afschaffing van het M-decreet sta je morgen op straat' en om te stoppen met tegen ouders te zeggen: 'Door de afschaffing van het M-decreet kunt u geen ondersteuning meer krijgen.' Ik vind dat belangrijk. Ik denk niet dat iemand uit deze commissie die boodschap verspreidt. Maar het is in ieder geval belangrijk.

Twee, ik heb het deze ochtend al aangegeven en ik wil het ook wel voorleggen aan de minister. We hebben het heel vaak over zorg, zorgondersteuning en begeleiding. Het Rekenhof is gaan kijken naar de profielen van de mensen die zorg geven. In een aantal scholen zijn dat geen maatschappelijk assistenten, geen psychologen enzovoort. Ik wil een oproep doen. In plaats van zorgleerkracht en zorgcoördinator moeten we misschien gaan kijken naar leercoördinator. Want daarover gaat het. We willen bij alle kinderen – álle kinderen, met of zonder beperking – leerwinst genereren. En die zorg maakt dat dat in bepaalde concepten een andere invulling krijgt. Dat wil onze fractie benadrukken. Als u dat begeleidingsdecreet uitwerkt, moet u voor ogen houden dat de kern is dat die kinderen maximaal moeten leren, dat ze leerwinst moeten maken, op eender welke plaats ze zitten. Sommige plaatsen zijn meer aangewezen. Want dat kwam ook naar voren in het Rekenhofrapport. Leerkrachten stellen soms vast dat het onderwijs te individueel wordt, dat de verstandelijke beperkingen en de gedragsmatige toestanden – ik heb het dan niet over een keer kwaad worden – zo veel energie vragen dat het niet meer lukt, noch voor de leerling, noch voor de leerkracht, noch voor de medeleerlingen. Daarom doet onze fractie die uitdrukkelijke oproep, naast vanzelfsprekend vorming en professionalisering.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik ben blij te vernemen dat de lectuur van de ochtendvergadering beperkt zal zijn.

Mevrouw Krekels, u hebt de aandacht gewekt voor de onderzoeksresultaten van Potential. Ik geef u geen film of boek mee, maar gewoon een url, www.kenniscentrumpotential.be. Daar kunt u de onderzoeksresultaten consulteren. Dat geeft een goed beeld. Ik herhaal: het zal een van de onderzoeken zijn die worden meegenomen in functie van dat begeleidingsdecreet, niet het enige. Het biedt inderdaad wel een bepaalde piste aan. U zegt dat het misschien wat te gekleurd is. Dat zullen we zien.

Twee, de onrust inzake het ondersteuningsveld. We hebben bij mijn weten ook een communicatie gedaan binnen het onderwijsveld. Heel snel, ik denk al op de eerste ministerraad, had ik een non-paper geagendeerd. Mijn vraag was of ik mocht communiceren naar het onderwijsveld met betrekking tot wat we zullen doen in het kader van de afschaffing van het M-decreet. Ook wilde ik een geruststellend signaal

geven dat we sowieso de ondersteuning zullen garanderen op korte termijn en dat er een overgang zal zijn. Dat hebben we ook gedaan, niet alleen voor de kleine, maar ook voor de brede types. De ondersteuners hebben natuurlijk nood aan het behoud van het werk, en de kinderen hebben nood aan het behoud van de ondersteuning.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Niet om mijn eigen vraag of het onderzoek helemaal onderuit te halen, maar ik wil tot slot nog even zeggen dat de onderzoekers op een bepaald moment zelf aangeven dat er vaak een kloof is tussen theorie en praktijk. Daarna gaan ze naar mijn gevoel wat kort door de bocht door te zeggen dat de inclusie staat of valt met de organisatie in het klasmanagement. Dat zijn natuurlijk twee belangrijke factoren die moeten meegenomen worden.

Ze stellen ook de vraag of men een superheld moet zijn om inclusief les te geven. Ze geven dan vijf competenties voor inclusie. Die competenties zijn zeker correct, maar ze zijn niet allemaal nieuw. Toen ik in de krant over een vierjarig onderzoek door de Vrije Universiteit Brussel en de Universiteit Gent las bij leerkrachten en leerlingen, had ik gewoon veel meer vernieuwende zaken verwacht. Wat er in het onderzoek staat, is uiteraard juist. Professionalisering, klasmanagement en organisatie zijn allemaal heel belangrijke factoren, maar dat zijn dingen die we ook wel weten, en ik mis in het onderzoek ook wat vernieuwende elementen.

Ik denk dat het hoe dan ook fijn is om het onderzoek eens door te nemen, maar ik blijf wat op mijn honger zitten. Ik vraag me af of u daar echt vernieuwende elementen zult kunnen uithalen. Mocht het omgekeerde waar zijn, dan hoor ik dat in de toekomst graag van u, minister.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de Vlaamse Bemiddelingscommissie
– 561 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Wanneer er onenigheid ontstaat tussen de ouders, de school en het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) over de noodzaak of de inhoud van een verslag kunnen de betrokken partijen sinds 1 januari 2016 een beroep doen op de Vlaamse Bemiddelingscommissie. De commissie wordt niet ingeschakeld bij onenigheid over het ondersteuningsaanbod voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften of over het gemotiveerd verslag, het gaat enkel en alleen over het al dan niet schrijven van het gemotiveerd verslag. De Vlaamse Bemiddelingscommissie is dus niet bevoegd voor de behandeling van klachten over redelijke aanpassingen of de ondersteuning vanuit het ondersteuningsnetwerk. Het gaat dus louter over het schrijven van het verslag.

De commissie bemiddelt om een consensus te bereiken tussen de diverse betrokken partijen wanneer alle verschillende fases van het zorgcontinuüm doorlopen zijn tot de fase van uitbreiding tot zorg en na het doorlopen van de interne klachtenprocedure van de school of van het CLB.

Het aantal bemiddelingsverzoeken en vragen aan de bemiddelingscommissie daalt jaar na jaar. Dat ze jaar na jaar dalen, is het niet helemaal onbegrijpelijk als u de

voorgaande zin leest, omdat je toch een hele procedure moet doorlopen voor je bij de Vlaamse Bemiddelingscommissie terecht kunt.

De Vlaamse Bemiddelingscommissie ontvangt signalen van scholen dat er in de praktijk regelmatig onenigheid is over het al dan niet afleveren van een verslag voor een individueel aangepast curriculum of voor de toegang tot het buitengewoon onderwijs, maar dat uit zich niet in het aantal bemiddelingsverzoeken dat wordt ingediend. Ouders, scholen en CLB's zijn dus onvoldoende op de hoogte van het bestaan en de bevoegdheden van de Vlaamse Bemiddelingscommissie.

In het verslag van de Vlaamse Bemiddelingscommissie over de werkzaamheden tijdens het schooljaar 2018-2019 wordt aanbevolen om in te zetten op naamsbekendheid van dit orgaan. Ook beveelt de Vlaamse Bemiddelingscommissie aan om een afwijkingsmogelijkheid te voorzien op de ontvankelijkheidsvoorwaarden in de regelgeving zodat een bemiddelingsgesprek reeds kan plaatsvinden, ook al werd de klachtenprocedure van het CLB nog niet doorlopen.

Wat is uw reactie met betrekking tot de knelpunten en aanbevelingen over de werking van de Vlaamse Bemiddelingscommissie? Welke maatregelen wilt u nemen om de Vlaamse Bemiddelingscommissie beter bekend te maken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: In de beleidsnota hebben we de klemtoon nogal gelegd op het tegengaan van de juridisering van ons onderwijs. Dit maakt daar natuurlijk deel van uit. Als er onenigheid is over het verslag, dan is het belangrijk dat er eerst op lokaal niveau naar een oplossing gezocht wordt en dat vermeden wordt dat er onmiddellijk naar een ander CLB gelopen wordt. Ouders kunnen een advies aan een ander CLB vragen in de hoop dat hun dat beter uitkomt.

Laagdrempeligheid van de Vlaamse Bemiddelingscommissie is belangrijk, maar ik wil het effect van de andere maatregelen afwachten vooraleer we een hele reorganisatie doorvoeren. De Vlaamse Bemiddelingscommissie heeft trouwens in haar jaarverslag drie thema's naar voren geschoven: de bekendheid van de commissie, de ontvankelijkheidsvoorwaarden en bemiddeling op lokaal niveau. Het is zoeken naar een optimum tussen enerzijds weten dat de mogelijkheid bestaat om hogerop te gaan bij een soort beroepsinstantie, maar anderzijds ervoor zorgen dat dit niet onmiddellijk gebeurt en dat het lokale overleg niet overgeslagen wordt.

De focus moet dus eerst gelegd worden op overleg met het CLB. Men meldt mij dat er twee alternatieve wegen worden bewandeld. Sommigen gaan direct hogerop naar de bemiddelingscommissie zonder eerst verhaal proberen te halen bij het CLB. Anderen gaan naar een ander CLB in de hoop daar een gunstiger verslag te krijgen.

Ik ga dus mee in de suggestie om de naamsbekendheid te vergroten. Er is ook de suggestie met betrekking tot communicatie naar de CLB-koepels met de vraag om hun leden te wijzen op de bestaande werking en de procedure van de Vlaamse Bemiddelingscommissie. Andere suggestie is een melding opnemen in Schooldirect waarin scholen gewezen wordt op het bestaan en de werking van de Vlaamse Bemiddelingscommissie. Andere mogelijkheid is dit te doen via Klasse voor Ouders, maar ook daar bestaat het gevaar een aanzuigeffect te organiseren. Het is zoeken naar een evenwicht.

Ik vraag alleszins ook aan mijn administratie om verder te bekijken in welke mate de ontvankelijkheidsvoorwaarden een drempel vormen voor de betrokkenen en of het aangewezen is om in een afwijkingsmogelijkheid te voorzien in de regelgeving.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik wil even ingaan op het tegengaan van de juridisering. Er is een hele procedure die men moet doorlopen om een klacht in te dienen. Het gaat om een discussie – en die zijn er wel veel – tussen een school en het CLB omdat een bepaald verslag niet geschreven wordt. Er moet daar dan een hele procedure voor gevolgd worden.

Ik pleit er niet alleen voor om de juridisering tegen te gaan, maar ook de planlast. Ik vraag mij af of het voor scholen geen grote planlast betekent om een hele hoop documenten op te stellen, om de hele weg te doorlopen om bij de Vlaamse Bemiddelingscommissie te komen en om dan te merken dat geen enkel bemiddelingsonderzoek in het schooljaar 2018-2019 onmiddellijk ontvankelijk was. Scholen of ouders dienen een klacht in, maar krijgen dan te horen dat het vele werk dat gebeurd is niet voldoende en niet ontvankelijk is. Reden daarvoor is vaak dat de klachtenprocedure van het CLB niet eerst doorlopen was.

Er is een dispuut met het CLB dat het verslag niet wil schrijven, maar toch moet de klachtenprocedure wel via het CLB verlopen. Daar wringt iets en ik vraag mij af of dit ook niet de reden kan zijn waarom er maar zo weinig aanvragen bij de Vlaamse Bemiddelingscommissie terecht komen. Dat is misschien meer de reden dan de bekendheid.

Ik neem even de cijfers erbij van de voorbije jaren. In 2015-2016 waren er 26 aanvragen en nu nog maar 12. Het stijgt niet, het gaat achteruit. Ik denk dat er buiten de bekendheid dus nog andere oorzaken te vinden zijn. Als u een gesprek met hen zou aangaan, dan kunt u dit misschien ook meenemen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Als daar inderdaad een probleem zou zijn, dan kan het zeker geen kwaad om die naambekendheid van de Vlaamse Bemiddelingscommissie te bekijken.

Minister, ik ben het eigenlijk met u eens dat voorkomen beter is dan genezen. Als er procedures aan te pas komen, heeft het kind wat mij betreft, eigenlijk vaak al verloren. Wij zijn dan ook vragende partij om heel goed na te denken over de wijze waarop er ondersteuning kan komen voor scholen om een dialoog te organiseren met de ouders en het CLB, zeker nu het in het kader van het nieuwe Begeleidingsdecreet de bedoeling is dat de school veel meer het laatste woord krijgt over wat er zal gebeuren met een kind dat nood heeft aan begeleiding. Een goede dialoog met de ouders en het CLB is dan ook meer dan ooit cruciaal in een duidelijk kader met geobjectiveerde criteria als basis.

Ik ben er echt van overtuigd dat zowel scholen als ouders als het CLB altijd het beste voor hebben met de kinderen maar we weten dat de meningen over hoe dat dan precies moet worden georganiseerd wel eens durven te verschillen. Het mag echt niet de bedoeling zijn dat dit ontardt in alle mogelijke stellingenoorlogen tussen scholen, ouders en CLB's. Vandaar mijn vraag, minister, of u al hebt nagedacht hoe u in het kader van dit nieuwe decreet dat soort dialoog tussen ouders, scholen en CLB's wilt stimuleren en hoe u dat concreet ziet zonder, zoals mevrouw Krekels ook terecht vraagt, de planlast te verhogen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): We hebben vanmorgen opnieuw gehoord hoe belangrijk het is dat iedereen zijn mening kan verkondigen en dat iedereen wordt gehoord. Maar ik wil nu even specifiek kijken naar de rol van het CLB. Dat is een zeer cruciale rol, maar we voelen aan dat dat soms heel dubbel is. Soms geven de ondersteuningsnetwerken aan dat het CLB wel wat strenger mag optreden, terwijl

de scholen dan aangeven dat het CLB zeer streng is in het al dan niet afleveren van een verslag.

Wij vragen ons af of het in het kader van het nieuwe decreet niet goed is om na te gaan welke rol een CLB moet spelen en welke decretale opdrachten het nu krijgt. Misschien krijgt het stellen van een diagnose te veel aandacht binnen het huidige decreet en komen de CLB's door het opnemen van die toegangspoortrol in een dubbele situatie terecht, waardoor niet kan worden uitgevoerd wat men eigenlijk van het CLB verwacht.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dit is nog een ander debat, dat gaat over het gewicht dat men decretaal geeft aan het CLB-verslag. Dit is een ruimer debat, dat er in afgeleide orde voor zou kunnen zorgen dat er bij afnemend belang minder gecontesteerd wordt. Het verslag wordt dan eigenlijk gedevalueerd, in waarde verminderd. Maar dan is er weer de vraag waarom men dat nog nodig heeft als het gemakkelijker opzij kan worden geschoven. De CLB's zijn regelmatig schietschijf, omdat zij een verslag brengen waar belang aan wordt gehecht en dat bepalend kan zijn voor de toekomst van een kind.

Er is ook de vraag waarom er zo weinig procedures zijn bij de Vlaamse Bemiddelingscommissie. Het voorstel is dan om de klachtenprocedure te kunnen bypassen en onmiddellijk naar de begeleidingscommissie te kunnen gaan, wat ongetwijfeld zal leiden tot meer procedures bij de commissie. De vraag is dan wat we daarmee gewonnen hebben.

Daarom vind ik het wel een goed evenwicht: je wijst op de mogelijkheid tot een hoger beroep in de vorm van een begeleidingscommissie, maar je beklemtoont wel dat je dan eerst het lokaal overleg moet uitputten en die CLB-klachtenprocedure moet doorlopen. Pas dan kun je de hogere stap zetten. Want als je de mogelijkheid creëert om de CLB-klachtenprocedure te bypassen, dan vrees ik dat men dat ook onmiddellijk zal doen. Dan zal men zich de moeite besparen om nog in dialoog te treden, wetende dat een andere instantie je misschien veel gemakkelijker gelijk kan geven.

Het is een zoektocht naar het optimum, en ik denk dat dat optimum toch eerder ligt bij een betere bekendheid, waarbij we toch de focus leggen op het belang van het lokaal overleg.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik dank u, minister. Ik volg uiteraard uw redenering en uw antwoord. Het staat inderdaad vast dat er meer wrijvingen zijn tussen scholen, ouders en het CLB dan de twaalf meldingen die bij de Vlaamse Bemiddelingscommissie terechtkomen.

Ik volg uiteraard de redenering dat de Vlaamse Bemiddelingscommissie het laatste orgaan is dat we in zo'n discussie moeten aanspreken. Dat moet inderdaad de te vermijden stap zijn. Maar het orgaan is er. En als het er is, dan is het natuurlijk ook wel de bedoeling dat het functioneel is. Als het orgaan blijft bestaan en je hebt de mogelijkheid om er gebruik van te maken, dan moeten we er toch naar streven dat het zo functioneel mogelijk wordt ingericht, en dat het zo efficiënt mogelijk kan worden aangesproken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de online dienstverlening van de CLB's
– 578 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Begin november werd het jaarverslag van CLBch@t voorgesteld. Deze netoverschrijdende online dienstverlening van de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) is sinds september 2016 beschikbaar en is al na een jaar uitgegroeid tot een belangrijk hulpverleningsinstrument, waar alle gebruikers, ouders én leerlingen, heel tevreden over zijn.

In vergelijking met andere chataanbieders zoals Zelfmoord1813 of Awel, is dit een relatief kleine speler. Maar de kwaliteit van de hulpverlening is volgens de gebruikers uitmuntend.

In het jaarverslag lezen we dat er in 2018-2019 maar liefst 5465 gesprekken werden gevoerd. En het aantal vragen stijgt ieder jaar. Vorig jaar vroegen 19 procent meer leerlingen een chatsessie aan. Voor ouders noteerde men zelfs een stijging van maar liefst 138 procent. Een bekendmakingscampagne in het voorjaar zal hier zeker voor gezorgd hebben. Een groep van 153 chatmedewerkers beantwoordt in bepaalde periodes tot 8,5 gesprekken per uur.

De meeste oproepen, zowel bij ouders als bij leerlingen, gaan over studiekeuze en interacties binnen het gezin. Opmerkelijk is het stijgend aantal oproepen door leerlingen rond zelfdoding. Terwijl het aantal zelfdodingen bij leerlingen in Vlaanderen niet toeneemt, vinden toch meer leerlingen de weg naar CLBch@t met hun verhaal. We kunnen het stijgend aantal oproepen rond deze problematiek dus als een positieve zaak beschouwen.

De stuurgroep rond CLBch@t startte dit jaar ook met blended hulpverlening. Bij dit soort hulpverlening wordt gewerkt met online tools, in combinatie met face-to-face gesprekken. Deze online hulpverlening maakt dus deel uit van een begeleidingstraject. Ondanks het feit dat dit soort hulpverlening hier nieuw is, zijn de gebruikers er ook heel tevreden over.

Het is dus duidelijk dat dit soort online hulpverlening bij leerlingen, maar ook bij ouders, echt wel in de lift zit en helpt om hardnekkige taboes te doorbreken. Zeker voor jongeren is dit een veilige manier om rechtuit te spreken en dus sneller geholpen te worden. Naar aanleiding van het uitbrengen van het jaarverslag lasen wij een gelijkaardige mening van u, minister. Daar waren we alvast blij mee.

In verband met deze online hulpverleningstools heb ik voor u enkele vragen. Hoe wilt u deze online hulpverlening voor ouders en leerlingen verder ondersteunen? Momenteel is er een jaarlijkse projectaanvraag nodig om het aanbod verder te kunnen uitbreiden en de kwaliteit ervan te kunnen blijven garanderen. Dit brengt dus telkens de nodige administratieve last en onzekerheid met zich mee.

Is er financiële ruimte om te experimenteren met deze nieuwe tools? Vanuit CLBch@t zijn er alvast heel wat goede ideeën, zoals de ontwikkeling van een 'mijn CLB'-platform.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is inderdaad een positief verhaal met een meerwaarde. De CLBch@t voor leerlingen en ouders en de netoverstijgende samenwerking werpt

vruchten af. Er is tevredenheid bij de verschillende partijen. Voor dit schooljaar is er dan ook een projectsubsidie toegekend.

Het lijkt mij belangrijk dat de verschillende digitale projecten van de CLB-sector – CLBch@t, het Leerlingen Activiteiten en Registratie Systeem (LARS) en het leerlingpaspoort – goed op elkaar afgestemd zijn en dat er ook afstemming is met Welzijn. Ik denk niet dat het bij ons in het regeerakkoord aan bod komt, maar wel in Welzijn. Misschien zou het nog meer bij ons moeten want Welzijn heeft natuurlijk zijn eigen chatlijnen en andere mogelijkheden tot contact.

De opdrachten van de CLB's in het kader van leerlingenbegeleiding richten zich in de eerste plaats op het functioneren van leerlingen in de klas. Dat willen we natuurlijk zo houden. In het kader van het decreet Leerlingenbegeleiding, dat we uitrollen, zullen we dat evalueren. U stelt voor om aan de CLBch@t meer rechtszekerheid te verschaffen. Dat nemen we zeker mee. Maar dit is een verhaal dat we samen met Welzijn moeten schrijven.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, dank u voor uw antwoord. Het CLB-platform is een vindplaats voor leerlingen en ouders. Er worden leeftijdsadequate informatie en tools ter beschikking gesteld. Ook informatie die tussen enerzijds leerlingen en ouders en anderzijds met de CLB's kan worden uitgewisseld. Het is goed dat we de sleutelpositie van het CLB op het kruispunt van Welzijn en Onderwijs onder andere met CLBch@t een plaats geven en dat we hen daar ook in erkennen.

Ik koppel dit aan de vorige vraag. Met de decretale opdrachten die ze hebben, is het de bedoeling om zo goed mogelijk zoveel mogelijk tijd beschikbaar te stellen voor die dingen, die ook goed werken. CLBch@t is er een van. Ik hoop dus alvast dat we dit project verder kunnen ondersteunen.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik wil onderstrepen dat CLBch@t een heel mooi voorbeeld is van hoe CLB's over heel Vlaanderen, inclusief Brussel, netoverschrijdend kunnen samenwerken en daarmee een heel mooi project kunnen realiseren. U weet dat wij altijd en op elk gebied ijveren voor die netoverschrijdende samenwerking. Dit is een heel mooi en heel succesvol voorbeeld.

Mijn vraag is misschien wat breed en wat los van het onderwerp van de vraag. Minister, kunt u de komende jaren nog meer incentives organiseren voor dergelijke netoverschrijdende initiatieven van CLB's, maar misschien ook van andere organisaties die projectmatig iets netoverschrijdend kunnen organiseren? Wij hebben graag dat ondersteuningsnetwerken en CLB's netoverschrijdend werken. Dit kan met CLBch@t maar misschien kunnen ook andere zaken worden gestimuleerd in verschillende projecten. Dat zou een mooie start zijn, om bottom-up tot netoverschrijdende samenwerkingen te komen. We moeten erover nadenken, op welke manier we dat kunnen stimuleren de komende jaren.

Daarnaast denk ik dat CLBch@t er goed in slaagt om laagdrempelig en heel toegankelijk te zijn. Dat was bij het onderzoek naar het CLB een van de verzuchtingen, dat het moeilijk toegankelijk en te hoogdrempelig was. CLBch@t is daar een heel goed antwoord op. Minister, hoe zult u in het algemeen de toegankelijkheid en laagdrempeligheid van het CLB in de toekomst stimuleren op andere manieren dan met CLBch@t?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Ik heb ook het sympathieke e-mailtje gekregen om de resultaten van de CLB-chat aan te kondigen. We zijn natuurlijk heel positief

over dat project. Het is een belangrijk onderdeel om het welzijn van onze kinderen te garanderen. De vraag overstijgt op dit moment duidelijk het aanbod. Er is dus nog marge om de dienstverlening te verbreden, maar dat betekent natuurlijk dat er nood is aan extra middelen.

Minister, ik ben blij dat u alvast bevestigt dat het de bedoeling is om dit project voort te zetten. Mevrouw Vandromme, ik vrees dat er niet veel financiële ruimte zal zijn om verder te experimenteren, onder andere met zo'n CLB-platform, als ik kijk naar de begroting, want er wordt bespaard op de CLB's. Ze zullen dus moeten schrappen in hun werking terwijl ze er in het kader van het M-decreet altijd maar taken bij krijgen.

Minister, hebt u al een idee op welk vlak de CLB's ruimte zullen moeten maken en de tijd zullen moeten vinden voor dit soort projecten?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik wil nog een opmerking maken, want daarstraks ging het over zelfmoord als een belangrijk signaal. We hebben daar ook bij Welzijn heel veel kanalen voor. Het is goed dat jongeren ergens terecht kunnen. Versta me niet verkeerd, ik denk dat we jongeren zo snel mogelijk op de juiste en meest aangewezen plaats moeten krijgen. Vandaar mijn oproep om te zorgen dat die CLB-chat niet in de plaats van de JO-lijn en de Zelfmoordlijn en van heel veel andere meldlijnen komt. We moeten ze heel snel op de juiste plaats krijgen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dat laatste is een heel terechte opmerking. Er is een veelvoud aan toegangen tot hulpverlening. De vraag is natuurlijk of het zo slecht is als je de meest adequate en de dichtstbijzijnde ingang kunt vinden, en via die weg jongeren kunt bereiken. Naar verluidt is er een groot verschil tussen de onderwerpen waarover leerlingen chatten – die zijn heel gevoelsmatig, die gaan over zelfdoding – en de onderwerpen van ouders die gaan over schoolse, en niet over emotionele aspecten.

We zullen absoluut de discussie voeren in het kader van het decreet Leerlingenbegeleiding en de rol van de CLB's. Ik kan u alvast geruststellen dat de projectsubsidie opnieuw is toegekend. Voor dit schooljaar gaat het over 130.000 euro. Mevrouw Goeman, budgettair is er dus geen probleem, ook al lijkt u overtuigd van het tegendeel. Op de begroting komt er volgend jaar in ieder geval 362 miljoen euro bij. U schijnt dat almaar te vergeten. Bij deze wil ik dat nog eens flink in herinnering brengen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, het feit dat we dit project als netoverschrijdend project kunnen bespreken, stemt mij gelukkig. Net als mevrouw Krekels ben ik vragende partij om projecten die netoverschrijdend tot stand komen, te steunen, zeker als die van onderuit groeien en een samenwerking zijn tussen gelijkwaardige partners.

Het is belangrijk dat dit vanuit het CLB kan worden opgestart, net omdat het op het snijpunt van Welzijn en Onderwijs staat. Dan is het voor leerlingen zeker ook de juiste plaats, want de leefwereld van leerlingen is de school. CLB's staan heel dicht bij scholen en dat pleit in hun voordeel.

Deze morgen hebben we van het Rekenhof gehoord dat het belangrijk is dat scholen voldoende data krijgen over hun schoolpopulatie, over hun leerlingen, en dat past ook perfect in het CLB-platform dat men van plan is uit te werken. We moeten dit meenemen.

Minister, ik volg u in uw pleidooi dat we goed moeten kijken naar welke rol en welke taken de CLB's opnemen, en dat u erkent dat ze een belangrijke rol te spelen hebben.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de conclusies en de voortzetting van het project 'School zonder Racisme' – 581 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Op vrijdag 29 november vond de studiedag 'Van kleurenblind naar intercultureel' plaats. Doctor Loes Meeussen van het Centrum voor Sociale en Culturele Psychologie van de KU Leuven lichtte de resultaten van haar onderzoek toe. Het onderzoek wilde nagaan in 66 scholen en bij 3000 leerlingen hoe scholen omgaan met diversiteit en wat het diversiteitsbeleid op school doet met de schoolse prestaties.

Het onderzoek bakent drie categorieën van scholen af: de kleurenblinde school, die vertrekt vanuit het individu en de verschillen neutraliseert; de assimilatieschool, die culturele verschillen verwerpt; de interculturele school, die verschillen erkent en benoemt, en inzet op het begrijpen van elkaar. Er zijn ook combinaties mogelijk en het beleid van een school hangt niet af van de populatie van de school. Wat blijkt? Hoe kleurenblinder de school, hoe slechter de prestaties. Een assimilatiebeleid heeft geen effect op de schoolse prestaties, maar alle leerlingen voelen zich wel minder thuis op school. De kloof tussen leerlingen wordt niet gedicht, hoewel dat de intentie is. Een multicultureel beleid zorgt heel duidelijk voor een groter welzijn en betere leerprestaties bij allochtone leerlingen, met 10 procent.

Op basis van deze onderzoeksresultaten werd het project 'School zonder Racisme' uitgerold, een project in samenwerking met de scholierenkoepel en ouderkoepels en ondersteund door de Europese Unie en door de Vlaamse Regering. Het project ondersteunt tien scholen. Het beleid en de schoolcultuur worden geanalyseerd en scholen worden begeleid in hun evolutie naar een interculturele school. De resultaten van het project zijn bijzonder positief en bevestigen het onderzoek. De kloof wordt gedicht en prestaties gaan de hoogte in. 'School zonder Racisme' krijgt veel vragen om zijn project uit te breiden en meer scholen te begeleiden.

Minister, hoe kijkt u naar het onderzoek van doctor Loes Meeussen over de effecten van het diversiteitsbeleid op school? Welke conclusies trekt u hieruit en hoe wilt u die vormgeven in het beleid? Zal het project 'School zonder Racisme' worden voortgezet en ondersteund door de Vlaamse Regering, gezien de vragen uit scholen en de positieve resultaten die het project kan voorleggen? In welk budget is daarvoor voorzien en hoeveel scholen zullen kunnen worden begeleid?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De vaststelling dat een diversiteitsbeleid uitbouwen een positieve impact kan hebben op prestaties, is natuurlijk belangrijk, zeker ook in het licht van de PISA-resultaten die vorige week werden voorgesteld. Zoals u weet, ontvangt elke school van Onderwijs personeels- en werkingsmiddelen op basis van de sociaal-economische kenmerken van de leerlingenpopulatie. Het project waarover u spreekt, valt echter eigenlijk buiten mijn actieradius, in die zin dat het gaat over een project in het kader van het Europees Sociaal Fonds (ESF) en dus vertrekt

vanuit een totaal andere bevoegdheid. Dat ressorteert eigenlijk nu onder de bevoegdheid van minister Crevits, omdat dat gaat via het Departement Werk en Sociale Economie. Daarbinnen heb je de afdeling ESF, die een projectoproep doet waarop kan worden ingeschreven. Dit is een van de twaalf projecten die werden goedgekeurd in het kader van een oproep met betrekking tot integratie, namelijk de oproep 'Integratiepact: projecten ter bestrijding van racisme en discriminatie en bevordering van wederzijds respect'. De twee administraties die vooral betrokken zijn, zijn het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) en de afdeling ESF. Ik heb begrepen dat op basis van die call twaalf projecten zijn goedgekeurd, waaronder dat project 'School zonder Racisme', dat gaat over werken aan een schoolcultuur die diversiteit erkent en omarmt. Ik heb het nu net opgevraagd: dat is een subsidie van 134.000 euro die door de betrokken administratie is goedgekeurd. Het is ook verlengd. Daarvoor is voorzien in een budget van in totaal 66.000 euro. Ik zou moeten zien wat dat inhoudt, maar het is alleszins in het kader van een andere administratie, namelijk die van Werk en Sociale Economie, dat de financiering en de opvolging gebeuren.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, met dat antwoord ben ik toch niet helemaal tevreden. Het is inderdaad zo dat het grootste deel van de middelen van dat Europese Asiel-, Migratie- en Integratiefonds (AMIF) komen. Daarmee kunnen er inderdaad tien scholen worden begeleid.

Die begeleiding loopt normaal gezien tot 31 december. Men heeft een beetje geld opgespaard om ervoor te kunnen zorgen dat men op zijn minst het lopende schooljaar kan afwerken met die projectmiddelen die ter beschikking waren. Dan is er de vraag naar verdere monitoring, want er zijn nu wel positieve resultaten in de tien scholen die hebben deelgenomen en die hun schoolcultuur hebben omgevormd naar interculturele schoolcultuur, maar men wil kijken of die resultaten en die geboekte leerwinst positief blijven.

Er is dus een vraag naar extra middelen om die opvolging te kunnen doen. Ik zie niet in waarom dat niet uit Onderwijs zou kunnen komen, aangezien dat tien scholen zijn die hun schoolcultuur hebben verbeterd, die iets proberen te doen aan de onderwijsprestaties, die de kloof proberen te verkleinen en leerwinst proberen te boeken. Dat lijkt mij pure onderwijsmaterie. U zou volgens mij perfect kunnen zeggen dat u met Onderwijs een stukje gaat bijdragen om ervoor te zorgen dat die opvolging gebeurt, want dat kan bijzonder interessant zijn.

Zij hebben nu inderdaad ook nog eens bijkomende middelen gekregen voor de disseminatie van hun ervaring en wat ze hebben gedaan tijdens het lopende project. Ze gaan onder andere ook vrijwilligers verder opleiden om scholen verder te begeleiden, maar dat kan natuurlijk nooit op de manier waarop ze dat nu doen. Zij doorlopen volledige trajecten van twee jaar, met verschillende scholen, waarbij er dan een barometer wordt opgesteld, een bevraging worden gedaan, wordt bekeken wat er beter kan enzovoort. Zo één traject is iets van een 9000 euro. Natuurlijk kunnen scholen dat niet zelf dragen vanuit hun werkingsmiddelen. Als een school die resultaten ziet en daar echt werk van wil maken, kun je zo'n bedrag niet vragen vanuit de werkingsmiddelen van de school.

Ze krijgen heel veel vraag naar uitbreiding van het project en ook naar het begeleiden van nieuwe scholen, buiten de tien die ze begeleid hebben. Het lijkt me dus toch de moeite om dat echt vanuit Onderwijs op te nemen. Van mij mag dat samen met Integratie, maar dit is eigenlijk echt pure onderwijsmaterie. Het zorgt ervoor dat er leerwinst wordt geboekt en dat die sociale kloof, waar we nu al zo lang iets aan proberen te doen, effectief verkleint op die scholen waar het project loopt. Als

er iets is wat blijkt uit het PISA-rapport en waar we iets aan willen doen, is het toch wel dat. Ik zou dus zeggen: probeer dat op te nemen vanuit Onderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Ik was zelf ook aanwezig bij die studiedag en was ook zeer getroffen door de conclusie van de onderzoeker dat een actief diversiteitsbeleid op school er duidelijk voor zorgt dat leerlingen met een migratieachtergrond beter presteren. Ik denk dat het belang van een project als 'School zonder Racisme' moeilijk kan worden overschat. Voor mij leveren die zeer waardevol werk. Ik wil mij dus gewoon aansluiten bij de oproep van mevrouw Meuleman, om toch eens te kijken of er ook in het kader van Onderwijs voor bijkomende financiering kan worden gezorgd voor die monitoring en dus ook voor een uitbreiding van het aantal scholen dat door dit project kan worden begeleid. De resultaten spreken voor zich.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Het zal u niet verbazen dat wij een heel andere conclusie hebben in verband met dit onderzoek. We zijn daar dus helemaal niet voor te vinden en we hopen absoluut dat daar geen geld meer aan besteed wordt.

We hebben een beetje onderzocht hoe het zit met de methodiek van die studie. Ze hebben 66 scholen gepeild in 2013-2014. De eerste keer ging het om 5300 leerlingen, de tweede keer, een jaar later, om 4100. Maar ze hadden maar 3131 leerlingen die aan de beide peilingen hebben meegedaan. Je hebt dus al 2000 gegevens die je in de vuilnisbak moet gooien, omdat die leerlingen ofwel niet aanwezig waren op school, wat toch vragen doet rijzen hoe het kan dat er zo veel leerlingen afwezig zijn op die school, ofwel omdat heel veel leerlingen van school zijn veranderd. Dat gaat dus, ten eerste, over de populatie.

Ten tweede is er de samenstelling van die populatie. Daaruit blijkt dat 56 procent allochtoon was en 42 procent autochtoon. En van die allochtonen was 60 procent ofwel Turks ofwel Marokkaans. Voor de jaren 2013-2014 was dat al zeker geen representatieve populatie voor de toestand in Vlaanderen.

Ten derde, en dat vind ik toch een stuk erger: die indeling in drie groepen is heel ideologisch gekleurd. Men heeft drie soorten scholen. Je hebt de slechte scholen, dat zijn dan de assimilatiescholen. Je hebt de goede scholen, dat zijn de interculturele scholen. En de kleurenblinde, dat zijn degene tussen de twee, maar die toch eigenlijk ook kleurenblind en dus ook slecht zijn. Dat zijn pejoratieve begrippen die daar volgens mij niet thuishoren.

Het is eigenlijk helemaal niet representatief voor de indeling van onze scholen in Vlaanderen. Veel scholen voeren een diversiteitsbeleid dat op maat is gemaakt en herkennen zich niet in dit soort van categorie. Het is zeer flou en zeer bevooroordeeld.

Ik geef een voorbeeld. Volgens onderzoekers is een school een assimilatieschool wanneer de leerlingen verplicht worden om altijd Nederlands te spreken en er een hoofddoekverbod geldt. Als dat dan al een assimilatieschool is... Dat is volgens ons onzin.

De scores voor welbevinden werden afgenomen via subjectieve enquêtes. Daarbij kunnen leerlingen een score van een tot vijf geven over hun welbevinden. Maar het is niet duidelijk wat het verschil is tussen vier en vijf.

Waarop zijn de leerlingprestaties gebaseerd? Op zelf gerapporteerde punten voor het vak Nederlands in een bepaald trimester. Dat is dus geen totaalbeeld van

de prestaties van de leerling. Wij zijn voorstander van uniforme, gestandaardiseerde ijkingsproeven enzovoort. Maar dit is dus niets waard.

Dan is er nog de gegevensverwerking. Want wat kun je daaruit dan afleiden? U zegt: "In interculturele scholen worden er hogere cijfers gehaald voor het vak Nederlands dan in kleurenblinde scholen." Maar je kunt daaruit misschien ook concluderen dat leerkrachten Nederlands in die scholen gemakkelijker punten geven, omdat ze er anders te weinig leerlingen door krijgen. Ik vind dat onzin. 'School zonder Racisme' bestaat al lang. Mocht het nu gaan over het opsporen van racisme, wat toch een misdrijf is, dan zou ik daar kunnen inkomen. Maar dit is zó politiek gekleurd dat we daar helemaal niet in kunnen meegaan.

Als men daar dan 134.000 euro en nog eens 66.000 euro aan wil spenderen, vind ik dat we dat geld veel beter kunnen besteden aan bijvoorbeeld de implementatie van onze taalbadklassen.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, wat ons betreft, moeten we het veel breder durven zien. We moeten vandaag, over alle partijgrenzen heen en met alle mogelijke middelen, racisme, zeker in onderwijs, bestrijden. We zien dat racisme vandaag in Vlaanderen een beweging voedt die de polarisering in de hand werkt. Die polarisering maakt het samenleven vandaag zeker niet gemakkelijker. Er is steeds minder begrip voor culturele verschillen. Er is op dat vlak een heel belangrijke rol weggelegd voor onze scholen, in de ontwikkeling van jongeren, in de ontwikkeling van hun persoonsvorming. Zo kunnen ze die rijke diversiteit van culturen die er wereldwijd is, in zich opnemen.

Ik wil nogmaals onderstrepen dat daarin een heel belangrijke rol is weggelegd voor scholen. Elke zichzelf respecterende school moet een adequaat diversiteitsbeleid voeren. Wij allemaal hier hebben, als mensen die het onderwijs hoog in het vaandel dragen, de verantwoordelijkheid om te verkondigen dat dat heel belangrijk is voor de samenleving die wij in Vlaanderen voor ogen hebben.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Je zet het woord racisme in de titel en iedereen bekent kleur. Sic.

Ik heb herhaald wat de procedure in dezen is geweest. Wat de evaluatie van het onderzoek betreft – of de devaluatie van het onderzoek, zoals hier gebeurt –: er komt een nieuwe oproep van het Europees Sociaal Fonds, waarop opnieuw kan worden ingetekend. De evaluatie, de beoordeling van het project zal daar opnieuw gebeuren door het Europees Sociaal Fonds, bij het departement Werk en Sociale Economie. Ik hoop alleszins, om aan te sluiten bij de laatste tussenkomst van de heer Brouns, dat er meer dan tien scholen zonder racisme zijn. Dat vind ik een beetje een ongelukkige titel. Er is een nieuwe opening, een nieuwe call gelanceerd waarop dat project kan intekenen. Er is al ongeveer 200.000 euro toegekend. Men kan inschrijven op de nieuwe call, maar opnieuw, in het kader van de bevoegdheid Werk en Sociale Economie.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik denk dat het toch wel een heel belangrijk thema is, minister.

De PISA-resultaten (Programme for International Student Assessment) zijn zeer duidelijk. We weten dat de leesvaardigheid naar beneden gaat, we moeten daar echt iets aan doen. We willen iets doen voor onze toppresterders, maar we mogen

toch ook niet blind zijn voor die kloof in ons onderwijs die sociaal bepaald is. We weten al lang dat kinderen met allochtone roots het niet goed doen in ons onderwijs. We proberen daar al jaren tegen te vechten en we boeken daarin bijzonder weinig vooruitgang.

Onder andere Fanny D'hondt heeft een tijd geleden al onderzocht hoe dit komt. Wat is de conclusie? We weten dat die kinderen het niet goed doen, maar we weten veel te weinig wat de reden daarvan is, hoe het met hun welzijn of welbevinden op school is gesteld en of er mogelijk redenen zijn, zoals discriminatie en racisme, die ervoor zorgen dat het welbevinden achteruitgaat en dus ook de schoolse prestaties. Alles wat ervoor zou kunnen zorgen dat die kloof gedicht wordt en dat we met ons land wel stappen vooruitzetten, zou ik met beide handen aangrijpen. Ik zou toch de moeite nemen om dat te bekijken.

Het is duidelijk dat de heer Laeremans de studie niet heeft gelezen, want dan had hij al heel snel gezien dat die categorieën niet eenduidig zijn, dat het flou is, dat geen school echt tot een van de drie categorieën behoort, dat er veel meer criteria zijn dan het aantal dat hij aanhaalt. Het is allemaal veel complexer dan hij laat uitschijnen en niet zo simpel. Ik zou zeggen: lees het nog eens goed.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.